Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $7.00 Metams
Užsieniuose $9.00
Queens Apskrity $8.00
KOPIJA 5c
PRICE 5c

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States.
110-12 Atlantic Ave.,
Richmond Hill 19, N. Y.
Tel. VIrginia 9-1827-1828

No. 163 ★ ★ ★ Richmond Hill 19, N. Y., Šeštad., Rugp.-August 26, 1950 ★ ★ ★ Metai XL. Dienraščio XXXII.

Biskis

Skubiais reikalais.
Piknikai.
Iškilmės.
Dėl "Prošvaisčių."
Rašo R. MIZARA

Atrodo, kad iki rugsėjo 5 dienos man neteks Krislų rašyti, tad šiandien noriu pasisakyti dėl kai kurių tuojautinių svarbių darbų, stovinčių mums priešakyj.

Darykime viską, kad **š. m. rugsėjo 3 dieną filadelfiečių piknikas būtų šimtu nuošimčių sėkmingas.**

Už tai atsakomybė gula ne tik ant filadelfiečių, bet ir ant New Jersės, Brooklyno ir kitų kolonijų pažangių lietuvių darbininkų.

Ruoškimės būti piknike masiniai!

★

Baigkime sukelti $10,000 fondą.

★

Rytoj, rugpiūčio 27 d., Waterburyj įvyks LLD ir LDS apskričių piknikas; jis svarbus ir privalo būti geras.

Rytoj Brooklyne įvyksta LDS golfininkų turnamentas.

★

Kitas didžiulis darbas: **iškilmės Jonui Kaškaičiui pagerbti.**

Jos įvyks rugsėjo 10 d., Richmond Hill, N. Y.

Jose pagerbsime literatą, žmogų ir draugą, pusę šimto metų veikiantį visuomeniniame darbo žmonių judėjime—veikiantį plunksna, žodžiu, darbu.

Dr. Jonas Kaškiaučius nėra nei Newarko, nei Brooklyno, nei kurio kito miesto žmogus — jis priklauso visai pažangiajai Amerikos lietuvių visuomenei; jis dirbo ir tebedirba jai ilgai ir nuoširdžiai.

Mes norime, kad jis gyvuotų ir dirbtų, ir dirbtų!

Na, ir visa pažangioji Amerikos lietuvių visuomenė jį atitinkamai už tai pagerbs rugsėjo 10 dienos bankiete, linkėdama, kad jis nesiliautų rašęs!

★

Žmonės, kurie gerbia užsitarnavusius veikėjus ir literatus, gerbia save.

★

Ryšium su tuo norisi tarti žodis kitas apie Jono Kaškaičio eilių ir poemų leidinį, apie **"Prošvaistes."**

Knyga jau surinkta.

Šiomis dienomis atvežė "Prošvaistėms" popierių.

Dailininkas R. Feiferis nupiešė knygai viršelį.

Knygoje tilps Jono Kaškaičio biografijos ir kūrybos bruožai.

Neužilgo pradėsime knygą spausdinti.

"Prošvaistėms" renkamos prenumeratos — tik $1 už knygą, kuri turės būti nemažiau 320 puslapių.

Prenumeratorių vardai ir pavardės tilps knygos gale.

Vadinasi, užsisakiusieji ne tik gaus vertingą Jono Kaškaičio per 50 metų kurtos poezijos leidinį, o drauge prisidės prie autoriaus pagerbimo.

★

Pasakysiu atvirai: **ligi šiol "Prošvaistėms" prenumeratų gavome dar permažai.**

Privalome subrusti rinkti jas.

Tie mūsų žmonės, prie kurių prenumeratų rinkėjas neprieis su blanka, patys privalote knygą tuojau užsisakyti, prisiunčiant $1 administracijai.

★

Praėjusį sekmadienį Čikagoje įvyko dienraščio Vilnies piknikas. Jis, anot pačios Vilnies, **"dar niekad nebuvo toks sekmingas."**

Dipukai pikietuoti nedrįso.

★

Prieš porą savaičių Montreale (Kanadoje) Liaudies Balso piknike lietuviškieji hitlerininkai, diriguojami J. Kardelio, žiauriai sumušė vieną montrealietį jauną vyrą.

Jie ten vykdė smetoninę demokratiją.

Bet jiems tai sveikaton neis.

APELIACIJOS TEISMAS PANAUJINO UŽSTATĄ HARRIUI BRIDGESUI

Laivakrovių vadovas Bridges paliuosuotas iki naujo teismo

San Francisco. — Jungtinių Valstijų apygardos apeliacijų teismas ketvirtadienį įsakė paleisti iš kalėjimo Harry Bridgesą už senąjį $25,000 užstatą, iki aukštesnieji teismai galutinai išspręs Bridgeso bylą.

Bridges yra vakarinės Laivakrovių Unijos pirmininkas.

Federalis apskrities teisėjas George B. Harris, pagal valdžios reikalavimą, pirm 20 dienų buvo atšaukęs Bridgeso kauciją, įmesdamas jį kalėjiman, nelaukiant apeliacijos teismo.

Pradinis apskrities teismas, pasiremiant šnipų liudijimais, nuteisė Bridgesą kalėjiman, už "kreivą priesaiką." Nes Bridges kvotimuose del amerikinės pilietybės papierių 1945 m. prisiekė, jog niekuomet nepriklausė ir nepriklauso Komunistų Partijai. Jis yra ateivis iš Australijos.

Specialus Washingtono valdžios prokuroras Joseph Donohue rugpjūčio 5 d. peveikė teisėja Harrisą, kad panaikintų Bridgeso užstata ir tuojau jį įkalintų. Valdžia pasakojo, kad šiuo karo metu esą pavojinga laikyti Bridgesą laisvėje, nes Bridges neremia karo.

Valdžios pasimojimas pavojingas demokratijai

Apeliacinis apygardos teismas, dabar įsakydamas paliuosuoti Bridgesą už užstatą, pareiškė dviem balsais prieš vieną, kad valdžia sauvališkai mojosi naudoti teismus kaip karo iranki. Teismas sakė, jeigu ir būtu "pavojinga" laikyti Bridgesą laisva iki naujo teismo, tai valdžios pasimojimas dar pavojingesnis demokratinėms Amerikos teisėms.

Teismo dauguma sykiu pareiškė, jog valdžia neturi jokių įrodymų, kad Bridges būtų skelbęs sabotažą ar kaip kitaip kenkęs karinėms Jungtinių Valstijų pastangoms.

Washington. — Specialus generalio prokuroro pavaduotojas Joe Donohue taip supyko, kad Bridges paliuosuotas už užstatą, jog žadėjo tuojau apleisti savo tarnybą.

Čiangas prašo jau tik 30 milionų dolerių

Formoza. — Kinų Čiang Kai-šeko tautininkų valdžia Formozos saloje prašo iš Amerikos "tiktai 30 milionų dolerių naujos paskolos." Žada atsiteisti išgabenimais ryžių, cukraus ir arbatos.

(Nuo Antrojo pasaulinio karo pabaigos čiangininkai gavo iš Jungtinių Valstijų bent 5 bilionus dolerių paramos, daugiausia karui prieš Kinijos komunistus-liaudininkus.

Užstatų viltis 11-kai komunistų vadovų

New York. — Kad federalis apeliacinis teismas San Franciscoj įsakė panaujinti užstatą Harriui Bridgesui ir paleisti jį iš kalėjimo iki galutino aukštesniųju teismu sprendimo, tai pakilo viltis iškovoti, kad ir 11 komunistų vadovų būtu paliuosuoti iš kalimo iki jų apeliacija bus išspresta Aukščiausiame Jungtinių Valstijų teisme.

Apskrities teisėjas New Yorke yra atšaukęs tų komunistų užstatus, įkalindamas juos, nelaukiant Aukščiausio Teismo sprendimo.

Žemės drebėjimas Indijoj prarijo upes, kaimus ir kt.

New Delhi, Indija. — Per 8 dienas kartojosi smarkus žemės drebėjimas Assame, šiaurinėje Indijos provincijoje.

Plačiai prasiverdama bei įdubdama, žemė prarijo eilę kaimų bei miestelių, dingo daug upių, skradžiai žemės nugrimzdo 50,000 galvijų; žuvo dar nesuskaičiuoti šimtai žmonių.

Atsirado nauji ežerai, bet daugelyje vietų išdžiuvo senieji tvenkiniai ir kanalai, kuriais buvo drėkinami laukai.

Žemės drebėjimas pakeitė gamtini vaizda visame 30,000 ketvirtainių mylių plote.

Sumažinti taksai Kinijos valstiečiam

Peking. — Kinijos Liaudies Respublika numušė 25 procentais imamus grūdais iš valstiečių taksus, vidutiniai skaičiuojant. Dar žemiau numušti taksai vargingiems valstiečiams.

Nuskendo 50 Franko sargų

Vigo, Ispanija. — 60 asmeninių diktatoriaus Franko sargu taip įsismagino motorinėje valtyje, kad apsivožė valtis, ir nuskendo 50 rinktiniu fašistų, Franko saugotojų. 10 kitų išsigelbėjo.

ORAS. — **Apsiniaukę, šilta, drėgna.**

Naujoji Kinija reikalauja, kad Jungt. Tautos pašalintų jankius iš Formozos

Lake Success, N. Y. — Kinijos Liaudies Respublikos užsienio reikalų ministras Čou En-lai atsišaukė į Jungtinių Tautų Saugumo Tarybą, kad pasmerktų Ameriką už "ginkluotą kriminalinį įsiveržimą" į Formozos salą.

Kinijos Respublika taip pat reikalauja, kad Jungt. Tautų Saugumo Taryba "tuojau darytų tinkamus žingsnius, idant visos ginkluotos amerikinių įsiveržėlių jėgos būtų visiškai pašalintos iš Formozos ir kitų Kinijai priklausančių vietų."

Prez. Trumanas birž. 27 d. įsakė kariniam Amerikos laivynui ginti Formozą, kad Kinijos Liaudies Armija negalėtų atimti tą salą iš Čiang Kai-šeko kinų tautininkų. Paskui Amerika atsiuntė ir savo oro jėgas į Formozą.

Kinijos liaudininkų valdžia todėl sako:

"Amerikos valdžia tokiais veiksmais daro tiesioginį ginkluotą įsiveržimą į Kinijos žemę, laužo Jungtinių Tautų konstituciją" ir pokarines talkininkų sutartis, jog Formoza yra Kinijos dalis.

"Kinijos žmonės negali pakęsti tokių užpuolimo veiksmų ir yra pasiryžę išlaisvinti Formozą ir visas kitas Kinijos žemes iš amerikinių užpuolikų nagų."

Vajus dėl sukėlimo $10,000 Laisvei

JAU SUKELTA $8,666; DAR REIKIA $1,334

Aukų Gauta per:

A. Žemaitis, Baltimore. Md.	$25.00
Charles K. Urban, Hudson, Mass.	6.00

Aukojo:

J. J. Buch.	$20.00
Johanna T. Baltrušaitienė, M. D., Pittsburgh, Pa.	14.00
ALDLD 103 kp., Hudson, Mass.	5.00
J. Milinaitis, Baltimore, Md.	5.00
Felix Grigas, Torrington, Conn.	3.00
C. K. Urban, Hudson, Mass.	1.00

Ačiū visiems aukotojams!

Pastaruoju laiku aukų įėjimas sulėtėjo. Mums dar būtinai reikia virš 100 gerų laisviečių su $10 arba 200 su penkine. Privalome užbaigti pasibrėžtą tikslą iki Darbo Dienos švenčių.

Ką jūs sakote, gerieji Laisvės patrijotai?

Specialaus Vajaus Komitetas.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Washington. — Aukštieji valdininkai tvirtino, kad prezidentas Trumanas greit perims į valdžios rankas geležinkelius, idant sulaikytų visuotiną geležinkelių konduktorių ir traukinių aptarnautojų streiką.

Jų streikas skelbiamas nuo ateinančio pirmadienio ryto.

Washington — Bendrasis senatorių - kongresmanų komitetas užgyrė valdžios reikalavimą paskirt 260 milionų dolerių hydrogeninei bombai gaminti.

New York. — Laivakroviai. Darbo Federacijos unijistai, pagal vadų paliepimą, atsisakė iš laivų iškraut atgabentus iš Lenkijos kumpius.

Lenkiški kumpiai gardesni už amerikinius, kaip daugeliui žinoma.

Hong Kong. — Anglija pasiuntė 1,500 savo karjuomenės talkon amerikiečiams prieš Šiaurinės Korejos Liaudies Respubliką. Žada dar pusketvirto tūkstančio karių.

Washington. — Republikonai ir reakciniai demokratai senatoriai griežtai priešinasi siūlymam pakelti taksus labai dideliems pelnams (viršpelniams). Bet jie remia bilių, siūlanti 10 iki 20 procentų padidint taksus algoms ir kitoms asmeninėms pajamoms.

Tokio. — Kariniai jankių šnipai skelbia, kad viena šiaurinių korejiečių armijos korpusą vadovauja garsusis Kinijos liaudininkų generolas Mu Čongas.

ŠIENAPJŪTĖ DAKTARAMS IŠ X-SPINDULIU

Milwaukee, Wis. — Daktaras Irving Cowan per dieną uždirbo $1.125, traukdamas X-spinduliu fotografijas šaukiamu kariuomenėn vyrų. Valdžia moka po 5 dolerius už kiekvieną toki nufotografavimą.

Omaha, Nebr. — Čionaitiniai daktarai uždirba iki $450 per dieną, traukdami X-spinduliais paveikslus rekrutuojamų armijon vyrų.

AMERIKIEČIAI ATREMIA NAUJAS LIAUDININKŲ ATAKAS LINK TAEGU

Liaudininkai užėmė strateginį Taegu kalną, artėja prie Masano

Pietinė Koreja, rugp. 25. — Šiaurinės Korejos liaudininkai iš naujo atakavo amerikiečius linkui Taegu, svarbiausio miesto šiaurvakariniame fronte. Liaudininkai šturmavo ir užėmė Pugye kalną prie svarbiausio vieškelio, 15 mylių į šiaurės rytus nuo Taegu. Dabar jie bombarduoja vieškelį. Liaudininkai taipgi atakuoja amerikiečius ir Pietinės Korejos tautininkus prie Kumhwa, 12 mylių į šiaurę nuo Taegu.

Amerikiečių komanda penktadienį iš ryto pranešė, kad jie atmuša naująsias liaudininkų atakas.

Arti Masano

Pietiniame fronte liaudininkai, nugalėdami jankius, dasigrūmė beveik iki Masano priemiesčių, 25 mylios į vakarus nuo didžiojo uosto Pusano. Tuo pačiu laiku jie sumušė amerikiečių talkininkus, Pietinės Korėjos tautininkus Tongyong pussalyje, toliau į pietus, ir užėmė pozicijas už poros mylių nuo Tongyong miesto.

Amerikiniai korespondentai spėja, kad liaudininkai iš to pussalio mėgins persimest į Koje salą, tik 15 myl. nuo būtiniausio amerikiečiams uosto Pusano.

(Neoficialiai pranešta, kad liaudininkų junginiai jau persikėlė į Koje salą.)

Liaudies partizanai užkirto amerikiečiams vieškelį iš Taegu į Pusaną, taip kad jankių pėstininkai negali praeiti. Bet vieškeliu pravažiuoja amerikiniai tankai ir šarvuoti automobiliai.

Pietinės Korejos tautininkai su jankių artileristų parama pasivarė dar kiek pirmyn į šiaurę nuo savo atgriebto Pohang uostamiesčio.

Kai kurie pietinių tautininku pulkai tapo prikergti prie amerikinės armijos divizijų.

(Atrodo, kad jankiai nepasitiki savarankiškais korejinių tautininkų jungtiniais.)

ŠIAURINĖS KOREJOS PRANEŠIMAI

Pyongyang, rugp. 24. — Šiaurinės Korejos liaudininkų radijas sakė:

Liaudies Armija atmušė amerikiečių ir Syngmano Rhee tautininkų kontr-atakas Taegu fronte.

Liaudininkai maršuoja pirmyn pietiniu pajūriu, kirsdami smūgius amerikiniams pėstininkams ir marinams.

Nuskandino du laivu

Liaudininkų lėktuvai nuskandino karinį Amerikos laivą-naikintuvą į pietų vakarus nuo Inčono uosto. Kiti liaudies lakūnai nuskandino mažesnį karinį laivą, Amerikos duotą pietiniams Korejos tautininkams.

Liaudies Armija, užėmus Kunwi, paėmė nelaisvėn daugiau kaip 200 priešų karejviu ir oficierių ir pagrobė daug ginklų — kulkosvaidžiu, minosvaidžių, rakietinių pabūklų ir kt.

Amerikiniai lakūnai, keršydami už saviškių sumušimus fronte, vis bombarduoja ir degina ramius Korejos miestus ir kaimus.

Naujas, galingiausias Amerikos bombanešis

Fort Worth, Tex. —Tapo išbandytas naujas milžiniškas bombanešis B-36D, sakoma, galingiausias pasaulyje. Jis turi 6 gazolininius ir 4 rakietinius motorus, išvysto tiek jėgų, kaip 420 vidutinių automobilių, ir lekia bent 435 mylias per valandą.

Naujasis bombanešis pritaikytas atominėm bombom nešioti į "priešo" žemę. Kiek tokių bombanešių pastatyta, tatai laikoma kariniu sekretu.

$62,500,000 Ispanijos diktatoriui Frankui

Washington. — Kongreso Atstovų Rūmo ir Senato įgaliotiniu komitetas užgyrė 62 milionų, 500 tūkstančiu dolerių "paskolą" fašistiniam Ispanijos diktatoriui Frankui.

Kartu šis komitetas patvirtino valdžios reikalavimą paskirti $16,771,000 Korejos karui, pasmarkintam Amerikos ir vakarinės Europos ginklavimui prieš komunizmą.

Tatai yra tik priedas prie $15,642,900,000, kurių reikalauja valdžia reguliarėms karinėms išlaidoms per metus.

"Jaučiamės kaip naciai," sako jankiai reporteriai

Tokio. — Amerikinės Hearsto International žinių agentūros reporteris Robertas Considine pranešė, jog amerikiečiai korespondentai Korejoje taip išgąstingai jaučiasi, kaip naciai jautėsi savo užimtuose svetimuose kraštuose.

Considine rašo, jog korejiečiai nekenčia amerikiečių kaip baltųjų isiveržėlių. Jie laiko baltuosius pavergėjais ir išnaudotojais Azijos tautų.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays, and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827-1828

President, GEORGE WARES; Secr.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$7.00	Canada and Brazil, per year	$8.00
United States, per 6 months	$3.75	Canada and Brazil, 6 months	$4.00
Queens Co., per year	$8.00	Foreign countries, per year	$9.00
Queens Co., per six mos.	$4.00	Foreign countries, 6 months	$4.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Mokytojų solidarumas

Tūlas laikas atgal New Yorko Apšvietos Taryba pasmerkė Mokytoju Unijos lokalą 555 ir uždraudė mokytojams prie jo priklausyti. Tai esanti "raudona" organizacija ir jai veikti nevalia.

Labai įdomu ir svarbu, kaip į tai žiūri kiti organizuoti mokytojai. Štai įvyksta Detroite Amerikos Darbo Federacijos Mokytojų Federacijos m e t i n ė konvencija. Konvencija atstovauja 65,000 orğanizuotų mokytojų. Joje tuoj iškyla New Yorko mokytojų unijos reikalas. Nors New Yorko mokytojų organizacija nepriklauso prie Amerikos Darbo Federacijos, tačiau Detroito konvencija griežtai pasmerkė New Yorko Apšvietos Tarybos žygį prieš mokytojus. Detroito konvencijos rezoliucija sako, kad toks žygis nesuderinamas su demokratinėmis teisėmis. Mokytojai, kaip ir visi piliečiai, turi teisę pasirinkti tokią organizaciją, kokia jiems patinka.

Tai labai gražus Amerikos mokytojų solidarumas. Tai labai didelis smūgis New Yorko reakcionieriams, kurie sėdi Apšvietos Taryboje.

Daugiau negu prajovai

Prie kokio pakvaišimo gali prieiti reakcionieriai, puikiai parodo atsitikimas mieste Durham, N. C. Miesto teisėjas Wilson patvarkė, kad bus areštuojamas ir kišamas kalėjiman kiekvienas, kuris išdris mieste rinkti parašus ant Stockholmo taikos peticijos. Nebevalia žmonėms kalbėti apie taiką, arba rašytis po taikos peticija!

Bet ne taip lengva apsidirbti su žmonėmis, kurie priešingi karui. Tuojau atsirado kito teisėjo sūnus, Duke universiteto studentas, 26 metų William Evans, kuris pasiėmė peticiją ir rinko parašus. Jis tapo areštuotas ir bus teisiamas. Evans sako, kad nei areštais, nei kalėjimu kovotojų už taiką neišgąsdins.

Nauja streikų banga

Amerikos Darbo Federacijos prezidentas William Green persergsti valdžią elgtis atsargiai su siūlomomis ekonominėmis kontrolėmis. Jis sako: Jeigu bus siekiama užšaldyti algas, tai jos pirma turi būti pakeltos bent 13 procentų. Tiek paskutiniais porą mėnesių viskas pabrango.

William Green tai padarė ne iš savo geros valios. Jis puikiai jaučia organizuotų darbininkų pulsą. Būtų blogai, jeigu nepakeltos algos būtų užšaldytos. Jau dabar spontaniškai išsiveržia streikai. Konservatyviški Federacijos ir CIO vadai negali unijų narius suvaldyti. Streikai iškyla aukštųjų vadų neatsiklausus, net jiems pasipriešinus. Paskutinėmis dienomis organizuotų geležinkeliečių pagrūmojimas streiku parodė visos padėties rimtumą.

Šiuos žodžius rašant dar nežinia, ką pasakys valdžia. Geležinkeliečių unijos reikalauja, kad valdžia paimtų geležinkelius į savo rankas ir išpildytų darbininkų reikalavimus. Tai, žinoma, būtų tik formalus dalykas, tik laikinas valdžios įsikišimas į geležinkelių vedimą. Toks žygis nebūtų geležinkelių sunacionalizavimas.

Visi ženklai rodo, kad, nepaisant karo Korėjoje, organizuoti darbininkai netylės prieš algų kapojimą kainų pakėlimu. Lai kalba, kaip kas nori, bet samdytojai jau pasistengė visą šio karo naštą suversti ant dirbančiųjų pečių. Darbininkų kantrybė jau pradeda išsisemti. Mes stovime išvakarėse naujos streikų bangos.

Dewey ir Formoza

Gubernatorius Dewey mano, kad jis surado klausimą, kuriuo republikonai gali gerai išvanoti demokratams kailį ateinančiuose rinkimuose. Jis reikalauja, kad mūsų vyriausybė tuojau įsakytų Jungtinėms Tautoms savo vardu paimti globon Formozą ir Čiango režimą, gerai apginkluoti ir ginklais ginti nuo Kinijos.

Kad Jungtinės Tautos mūsų įsakymą išpildys, tai Dewey nė kiek neabejoja. Tame jis turi labai daug tiesos. Argi šios Jungtinės Tautos be jokių ceremonijų neužgyrė mūsų žygio Korejoje? Dauguma šalių, kurios sudaro Jungtines Tautas, yra mūsų kišenėje. Tai žino Trumanas, tai žino Dewey. Todėl, pastarojo manymu, ne mes vieni, bet visos Jungtinės Tautos turi Formozą atplėšti nuo Kinijos ir joje susidaryti galingą militarinę bazę.

Pagrįsta baimė

N. Y. Times korespondentas Thomas J. Hamilton pranašauja sunkius laikus Korėjoje net ir po to, kai mes ten laimėsime ginkluotą karą.

Ką apie mus pagalvos Korėjos žmonės? Jų kraštas bus sunaikintas. Jų miestai ir kaimai bus nušluoti. Jie savo akimis mato, kad mūsų lėktuvai tai padarė. Ar jie už tai mus pagerbs ir pamylės? Labai abejotina.

Todėl Hamilton labai bijosi, kad tokioje padėtyje rinkimai mus neišgelbėtų. Korėjos žmonės nebalsuotų už tuos, kurie su mumis tame kare susidėjo. Jie veikiausia išsirinktų visai Korėjai komunistinę valdžią.

Aš Mačiau Tikrąjį Didvyrį

Tai buvo rugpjūčio 2 dieną apie šeštą valandą vakare. Prie pat Union aikštės, ant 4th Ave., trys raiti policistai paleido arklius ant minios darbo žmonių, susirinkusių reikalauti taikos, pasisakyti prieš karą. Mes išsisklaidėme, pasitraukėme prieš tuos žiaurius arklius, o dar žiauresnius policistus. Bet kaip greitai policistai nujojo, mes, minia žmonių, vėl subėgom atgal abiejose gatvės pusėse ant šaligatvių.

Staiga ant kampo 14th St. ir 4th Ave, pribėgo prie lempos stulpo dar nesenas smarkus vyras, užlipo ant laiškinės dėžės ir taip aukštai, kaip galėjo pasiekti, pririšo plono popierio plakatą su šūkiu: "Mes norime taikos" ("We want peace")! Jį pastebėjo netoliese stovįs policistas ir pasivijęs pareikalavo tą plakatą tuojau nuimti. Mes žiūrime, kas čia bus, ką tas vyrukas padarys. Jis vėl užšoka ant tos dėžės, paima į ranką tą iškabą ir pradeda lipti aukštyn! Policistas pripuola ir bando pasiekti jį už kojų, bet nebesusp ėja. Vyras užlipa iki pat lempos stulpo viršaus, tą pačią iškabą ištiesęs ir iškėlęs šaukia: "Mes norime taikos! Šalin rankas nuo Korejos!" Minia atsiliepia ir tuos pačius šūkius taip garsiai pakartoja, jog tartum visas New Yorkas dreba.

Nuo čia istorija Laisvės skaitytojams jau žinoma. Taikos demonstracija buvo ištaškyta, pribuvę ugniagesiai tą vyrą nutempė žemyn. Ten jį policistai ir detektyvai baisiai sumušė, paskui nuvežė į kalėjimą ir apkaltino "suirutės kėlime."

Ant rytojaus laikraščiuose skaitėme, kad tuo smarkuoliu, tuo darbininkišku drąsuoliu ir didvyriu buvo ne kas kitas, kaip William McCarthy, jūrininkas, poros vaikų tėvas.

Dabar jau turime daugiau davinių apie šio vyro praeitį, apie jo gyvenimą ir veiklą. Štai puokštė tų informacijų. Jos labai įdomios ir svarbios.

William McCarthy tėvukas, tėvo tėvas, gyveno Airijoje ir dalyvavo ilgose ir sunkiose airių tautos kovose prieš įsiveržėlius ir pavergėjus anglus. Jis buvo tų pačių tradicijų kovotojas ir didvyris, kaip Jim Connolly, Jim Larkin ir kiti. Jis ir žuvo tose Airijos liaudies kovose už laisvę ir nepriklausomybę.

Šio McCarthy sūnus atvyko į Ameriką ir apsigyveno Brooklyne. Čia gimė William. Tėvai labai norėjo savo sūnų išleisti į kunigus. Jie buvo labai karšti katalikai. Vaiką leido į St. Patricko parapijinę mokyklą, vertė prie altoriaus tarnauti ir ruoštis į kunigus. Vaikas buvo nepaprastai gabus, laimėjo mokslą už dyką, kai pabaigs vidurinę mokyklą (High School). Bet užėjo nedarbas, krizė, tėvas pasimirė. Tai buvo 1929 metais. Visi planai ir troškimai siektis moksle aukščiau subyrėjo. William buvo vyriausias skaitlingos šeimos sūnus. Jis turėjo eiti ir uždirbti duoną. Jis buvo dar tik berniukas ir dirbinėjo prie visokių darbų ir darbelių, kuriuos tik galėjo sučiupti. Gyvenimas buvo sunkus.

Pagaliau, 1935 metais, William atsidūrė ant plačiųjų jūrų, tapo jūrininku! Bet tais laikais jūrininko gyvenimas ir darbas buvo baisiai sunkus. Jūrininkai buvo neorganizuoti. Darbo valandos ilgos, maistas prastas, trys ar keturi jūrininkai vienam mažam kambarėlyje, o tik trisdešimt dolerių per mėnesį algos. 1936 m. ir 1937 m. pasižymėjo dideliu Amerikos jūrininkų bruzdėjimu už susiorganizavimą, k i l o streikai vienas po kito. William sako, kad kuriam tik laive jis pradėdavo dirbti, ten tuojau iškildavo streikas. Jis, žinoma, visuomet buvo vienas iš pirmutinių stoti į kovą už jūrininkų teises.

Tai buvo tais audringais laikais. William pateko į Houston, Texas. Kažin kas mūsų jaunam herojui įdavė į rankas nedidelę brošiūraitę, pavadintą "Communist Manifesto," dar Marksо ir Engelso parašytą! "Aš šią brošiūraitę perskaičiau ne kartą, bet kelis kartus," sako William McCarthy, "ir tariau sau: 'štai man atsakymai.' Štai kur aiškiai išdėstyta, kodėl yra biedni ir turtingi, ir kodėl yra klasių kova. Tai ir nustatė mano galvoseną ant visados."

Nuo čia William McCarthy tampa aktyvišku National Maritime Unijos veikėju ir organizatoriumi. Bet tuo tarpu toli už vandenyno, toli Ispanijoje prasidėjo Franco vadovaujamų fašistų kova prieš liaudies respubliką. Pasirodė, kad Franco yra tik Hitlerio ir Mussolinio įrankis. Daug amerikiečių jaunų vyrų savanoriais vyko Ispanijon padėti žmonėms kovoti prieš fašizmą. Vienas iš jų buvo William McCarthy, airių šeimos sūnus, drąsus amerikietis, susipratęs darbininkas, unijistas, mirtinas fašizmo priešas.

Po karo Ispanijoje William McCarthy vėl tapo jūrininku. Kaip tik prasidėjo didysis karas 1939 metais, laivas sustojo Italijos uoste Genoa. Jūrininkas William McCarthy, su kitais jūrininkais, turėjo kelias dienas laiko ir norėjo susipažinti su šiuo garsiuoju miestu. Vienam pokalbyje su vienu italu jis neiškentė ir žodį kitą pasiuntė diktatoriaus Mussolinio adresu. O to italo būta slapto policisto. Jūrininkas tuojau buvo suimtas, aplamdytas ir iškvostas. Jį paklausė, už ką jis balsavo. Jis atsakė, "Už Roosevelta." "Ah", sušuko fašistiniai inkvizitoriai, "mes ir manėme, kad tu esi komunistas." Vieną sykį jau buvo manyta, kad McCarthy buvo sušaudytas. Bet po kelių savaičių išlaikymo kalėjime ir tik po to, kai jo laivo delegacija nuvyko į Washingtoną ir pareikalavo, kad Roosevelto valdžia išreikalautų McCarthy paleidimo, jis tapo paleistas ir išdeportuotas iš Italijos.

Po to jis vėl darbavosi, kairiajam sparne, kovoje prieš Joseph Curran, National Maritime Unijoje.

Po Antrojo pasaulinio karo William McCarthy, kaipo jūrininkas, pateko Graikijon. Kasdien jis ten, sako, savo akimis matydavo fašistinę valdžią sunkvežimiais gabenant žmones, fašistų - monarchistų oponentus, į egzekucijas (sušaudymą). Vaizdai baisūs ir šiurpūs. Ypatingai jį supurtė pilnas sunkvežimis moterų, vežamų sušaudymui. "Kaip aštriausias peilis," sako McCarthy, "mintis dūrė man galvon: juk tai galėtų būti mano žmona arba motina!" Taip ir būtų, jeigu fašizmas laimėtų Amerikoje.

Salietis.

Laisvoji Sakykla

Nereikėtų taip labai džiaugtis

Kaip dabar dalykai stovi, tai atrodo, kad Amerikos Komunistų Partijos vadai, net vienuolika jų, turės eiti kalėjiman. Teisingumo Departmentas, vadovaujamas pono McGrath, užsispyrė nuimti nuo jų kauciją ir pasodinti į kalėjimą. Nelaukiama nė Aukščiausio Teismo nuosprendžio.

Pastebėjau, kad visa klerikalinė, smetoninė ir menševistinė lietuvių spauda tuo atsitikimu labai džiaugiasi. Visi vienu balsu šaukia, kad šis valdžios žygis labai geras ir naudingas Amerikai. Tos spaudos redaktoriai nesigilina į patį reikalą, į tai, kad sodinimas politinės partijos vadų į kalėjimą tik už tai, kad jie neremia valdžios politikos, arba norėtų kapitalizmą pakeisti socializmu, yra žingsnis link fašizmo.

Paskaičius jų laikraščius, man prisimena Lietuva ir Vokietija. Kaip šiandien atsimenu, kaip, pavyzdžiui, klerikalinė spauda sveikino smetoninį terorą prieš Lietuvos komunistus. Juk prie Lietuvos komunistų vadų sušaudymo prisidėjo ir kun. Krupavičiaus krikščionių demokratų partija, nes ir ji dalyvavo 1926 metų fašistiniam perversme.

Argi ne tas pats buvo 1933 metais Vokietijoje, kai pakilo Hitleris ir pradėjo galvas kapoti Vokietijos komunistams? Vokiški menševikai lengviau atsiduso ir pasakė, kad Hitleris apsidirbs su komunistais, o juos paliks ramybėje.

Bet kaip ilgai tie džiaugsmai Lietuvoje ir Vokietijoje tęsėsi? Labai trumpai. Smetoninis teroras Lietuvoje, o hitlerinis teroras Vokietijoje tuojau pradėjo šluoti laukan ir tuos, kurie iš sykio apsidžiaugė Smetonos ir Hitlerio laimėjimu, arba padėjo jiems laimėti valstybės galią.

Tai viena šio klausimo pusė. Kitoje pusėje matome, kad tie persekiojami komunistai neišnyko nuo žemės paviršiaus. Kadangi jie remiasi dirbančiaisiais, tai su jais apsidirbti negalima. Tas pats prelatas Krupavičius, kuris 1926 metais Smetonai padėjo žudyti Lietuvos komunistus, pats dabar yra išsinešdinęs iš Lietuvos ir baladojasi po pasaulį, kaip kokia piktoji dvasia be vietos. Tie, kurie džiaugėsi Smetonos pergale ir jo teroru prieš Lietuvos darbininkus ir valstiečius, dabar išbėgioję iš Lietuvos, ir keikia savo nelaimingą likimą. Jų 1926 metų džiaugsmas yra pavirtęs 1950 metų karčiomis ašaromis.

Todėl, man atrodo, blaivo proto žmogui negalima džiaugtis iš to, kad dabar pas mus Amerikoje komunistai persekiojami ir sodinami į kalėjimą. Juk ir čia istorija gali labai smarkiai pasityčioti iš tų, kurie taip karštai pritaria atėmimui konstitucinių teisių žmonėms už jų skirtingas politines pažiūras. **Senolis.**

Priešlėktuvinės liaudininkų patrankos nušovė keturis amerikinius lėktuvus Pyongyang srityje, Šiaurinėje Korejoje.

Amerikiniai lakūnai kasdien barbariškai bombarduoja miestus ir kaimus pietinėse ir šiaurinėse Korejos apskrityse.

DARBININKŲ SVEIKATA

J. J. KAŠKIAUČIUS, M. D.
530 Summer Ave. Newark, N. J
Tel. Humboldt 2-7964

KRAUJO ESTI SU ŠLAPIMU.

Gerb. gydytojau, mano tėvas paprašė manęs, kad aš nuo jo jums parašyčiau ir paprašyčiau patarimo.

Jis jau senelis, perviršy 77 metų amžiaus, pusšeštos pėdos ūgio 146 sv. Apetitas jam geras, miega gerai ir skausmų neturi.

Jo nesmagumas, man rodos, ar tik nebus su jo inkstais. Su šlapalu jam kartais išeina kraujo. Šitą nenormalumą jis jau turi, bus kokie 8 metai. Užeina ir vėl pereina. Pastaraisiais laikais ko ne kas antra diena jam kraujo šlapale pasirodo.

Jis buvo pas gydytoją, bet jam nepalengvėjo. Tai jis turi pasitikėjimą, kad jūs jam galėsite pagelbėti. Dėkui iš kalno. Atleiskit, kad angliškai rašiau.

Atsakymas.

Nesimačius ir dalykų asmeniškai neištyrus, tikrai negalima tarti. Tik paviršium, tik apgraibom, bendrai kai ką tegalima sumest.

Nebūtinai, kad tai būtent ko trūksta Jūsų tėvelio inkstams. Su šlapimu kraujo gali išeiti iš bet kokios viso šlapimamoja aparato vietos. Gali būti inkstuose bei jų angose ("pelvis"), akmenukų ar opelių. Gali kraujo pasirodyti iš šlapimo vamzdelių ("ureters"). Bet veikiausia ko trūksta pūslei.

Kai senam žmogui, tai pūslės plėvelėse gali būti išplėstų gyslelių, nelyginant nosyse. Ir laikotarpiais, kokiai gyslelei pratrūkus, gali nutekėti su šlapalu kraujo. Gali pūslėj atsiverti ir opelių, mažyčių įplyšimų. Gali būti ir akmenėlių.

Kaip ten bebūtų, žinau, bendri sveikatingumo dėsniai galės palengvinti ir Jūsų tėvelio nesmagumą.

Tegul Jūsų tėvelis nuolatai ir gausiai vartoja vitaminus. Vitaminai padeda užlopyt visokius plyšelius ir trūkumus. Puikus gamtinis cementas, priedas prie gamtinio maisto.

Bet koks geras visokių vitaminų mišinys — **Multiple vitamin pills,** tos ar kitos gamyklos, kad tik dozės būtų nemažos. Paprašykite vaistininko: **Multiple vitamin pills, large unitage.** Tegul tėvukas ima po 2, po 3 piliules laike valgymo.

Be to, tegul ima dargi ir vitamino K — **Vitamin K, 2 mg.,** po 2, po 3 piliules irgi per vidurį valgymo, kartu su anais mišriaisiais vitaminais.

Gal bus pravartu imti ir **Urotropin, 7½ gr.,** po 1 tabletę ištirpusią stikle vandens, po valgio ir gulant.

Iodino tinktūros po 1 lašą kas diena, į pieną ar vandenį. Naudinga bent kam, ypač kai retai tegauni jūros žuvų. Vaisių ir daržovių sunka, pakankamai vandens.

Kadangi tėveliukui taip pasikartoja jau per 8 metus, tai matyt nėra nieko pavojingo: Jeigu kaip, būtų ne pro šalį, kad jį gydytojas patikrintų ir su cistoskopu (pūslės žiūronu).

"Prošvaisčių" Prenumeratos

Šiomis dienomis sulaukėme daugiau užsakymų knygos "Prošvaistės."

Prenumeratų prisiuntė:

V. Bovinas, Richmond Hill, N. Y., 19 pr.
J. Mažeika, Pittsburgh, Pa., 9 pr.
V. J. Stankus, Easton, Pa., 7 pr.
Nuo pavienių, 6 pr.
Antanas Bimba, Brooklyn, N. Y. 5 pr.
Vincent Kazlauskas, Flushing, L. I., 3 pr.
A. Kuzmickas, Girardville, Pa., 3 pr.
Liet. Liaudies Teatras (per A. Rainienę), Richmond Hill, N. Y., 3 pr.
Joseph Ragažinskas, Merchantville, N. J., 2 pr.
Jonas Matuza, Trenton, N. J., 2 pr.

Didelis ačiu tiems, kurie prisiuntė blankus ir pinigus ir pavieniems, kurie užsisakė Jono Kaškaičio poezijos knygą "Prošvaistės."

Laukiame daugiau užsakymų. Kurie dabar užsisakys, kaina $1 ir jų pavardės tilps knygoje.

Prašome užsakymus ir money-orderius siųsti sekančiu adresu: Laisvė, 110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

Kongresas turėtų atkeisti savo tarimą, sustabdyti milijonų dolerių paskolą Ispanijos fašistui diktatoriui Franco. Taip pareiškė Jacob P o t o f s k y, amalgameitų viršininkas, CIO Tarptautiniams Reikalams Komiteto pirmininkas savo telegramoje kongreso lyderiams.

LITERATŪRA IR MENAS

Naujas Lietuvos Himnas

Neseniai Lietuvoje buvo oficialiai priimtas naujas Tarybų Lietuvos Himnas, kurį mes pateikiame šiame Laisvės numeryj.

Naujajam himnui žodžius parašė poetas *Antanas Venclova*, o muziką — *B. Dvarionas* ir *J. Švedas*.

Nuo dabar šis himnas pavaduos "Lietuva, tėvyne mūsų".

Aiškus dalykas, senasis himnas neatitiko dabartinę Lietuvą. Per dešimt tarybinio gyvenimo metų Lietuva griežtai pasikeitė visame kame: žemės ūkis baigiamas sukolektyvinti, išnyksta ežios, išnyksta sklypai; administracinis Lietuvos susitvarkymas taipgi pasikeitė. Miestuose gyvuoja socialistinė santvarka. Žodžiu, Lietuva šiandien griežtai kitokia nuo tos, kokia buvo prieš dešimt metų.

Tuo būdu ir lietuvių tautos himnas turėjo pasikeisti.

Žodžių autorius, kaip sakyta, Antanas Venclova, vienas žymiausiųjų Lietuvos rašytojų ir poetų.

Naujo himno kompozitoriai—B. Dvarionas ir J. Švedas,—taipgi žymūs muzikos kūrėjai. Na, ir jie visi trys sukūrė naują himną, modernišką, ryškų, dramatingą ir poetingą.

Tarybų Lietuvos Himnas

Žodžiai *A. Venclovos.*
Muzika *B. Dvariono* ir *J. Švedo*

Tarybinę Lietuvą liaudis sukūrė,
Už savąją laisvę kovojus ilgai.
Kur Vilnius senasis, kur Baltijos jūra,
Ten klestī mūs miestai, derlingi laukai.
Tarybų Sąjungoj šlovingoj,
Tarp lygių lygi ir laisva,
Gyvuok per amžius, būk laiminga,
Brangi Tarybų Lietuva!
Į laisvę mums Leninas nušvietė kelią,
Padėjo kovoj didi rusų tauta.
Mus Stalinas veda į laimę ir galią,
Tautų mūs draugystė kaip plienas tvirta.
Tarybų Sąjungoj šlovingoj,
Tarp lygių lygi ir laisva,
Gyvuok per amžius, būk laiminga,
Brangi Tarybų Lietuva!
Šalis mūs galinga, nebijom pavojų,
Apginsim Tėvynę nuo priešų visų.
Mes žengiam pirmyn į didingą rytojų
Skaidriuos spinduliuos komunizmo šviesų.
Tarybų Sąjungoj šlovingoj,
Tarp lygių lygi ir laisva,
Gyvuok per amžius, būk laiminga,
Brangi Tarybų Lietuva!

Stasį Jasilionį Prisiminus

Diena tamsa permirkus, išblėsus, liūdna.

Diena verksminga. Širdis užtrenkta skausmų...

Sekmadienį, liepos 30 d. atėjo žinia: mirė vienas talentingiausių Amerikos lietuvių poetų, rašytojų, Stasys Jasilionis.

Sunku įsivaizduoti, kokį nuostolį kentėsime, netekę poeto Jasilionio. Kas taip gausiai poezija jaudins mūsų sielą? Jis švietė mūsų viziją, priduodamas drąsos gyvent, kovoti, mylėti gamtą, jos grožį vaizduoti.

Draugą Jasilionį asmeniškai seniai pažinojau. Kartą turėjau laimės su juo padiskusuoti apie poeziją ir rašybą. Esu davęs jam savo bandytus rašyti eilėraščius. Pagyrė, prašė, kad aš rašyčiau geriau prozoje, nes eilėraščiai reikalingi gero pažinojimo eiliavimo technikos. Tačiau jis teikė man padrąsinimo ir ragino rašinėti. Aš pažadėjau.

Bet, grumiantis su gyvenimo sunkumais, nėra lengva surasti laiko rašinėjimui.

Negalima beįsivaizduoti, kad St. Jasilionis, po dienos darbo, galėdavo tiek įdėti energijos į rašymą. Kiek jis sukūrė poezijos - dainų, kiek jis dalyvavo asmeniškai darbininkų judėjime!...

Kaip gaila netekus tokio talentingo draugo — Stasio Jasilionio!

F. Klaston

JONAS KAŠKAITIS

I.

Lietuviškos dainos gerbėjų — daug.
Rugsėjo dešimtos dienos metu
Proga sueit' su mūs' laureatu, —
Iš Jo akių dvasinį žvilgsnį gauk!

Jo dvasios magnetizmas, žavintis.
Kur Jis, ten liaudies nuotaika drąsi..
Tik su drąsa "didžius" nukaus maži;
Jo patarimuos' žydi išmintis.

Pralenk Vydūną ir George Bernard Shaw...
Gyvuok dar kitą pusamžį žaviai.
Duok meno darbo dar tiek, kiek davei;
Parodyk, ką turi už užančio.

Tava ugnis užžiebs ir mūs' žvakes...
Kur liaudis apšviesta, Taikos viltis neges.

II.

Jei imtum Joną visiškai nuogai,
Gerėtumėsi Jo tobulumu.
Jo dvasiai kūno reik' su uolumu!
Parėdais puošt' Jį... yr' tikri juokai.

Iš meilės... gimė Jis su sveikata,
Be šmėklų baimės, burtų, prietarų,
O už "graždanką"*... nekentė carų...
Tai tokia brangi Jono ypata.

Neleido savo talentui rūdyt'...
Idealistas, pažangus, tvarkus.
Pamilo meną ir sergančių vargus,
Štai "Liaudies Meną" nori išsugdyt.

Ką pradeda, užbaigia vis gražiai.
Valio! Mes galim elgtis panašiai!

III.

Visi už dainas gerbkime bočius.
Dvasia taip veiks, kur akys ją nuves,
Tūlus į smūklę, gi kitus į vestuves;
Garsai... gamina norus ir žodžius.

Pažangoje mes būsime tvirti.
Per meną kožnas gali kultūrėt',
Talkaudami, vieni kitiem padėt.
Silpniem globa tur būti nuoširdi.

Kaškaičio gerbėjai seni, jauni,
Po Stockholmo Taikos Byla pasirašys.
Jis Laisvės vargą keist džiaugsmu prašys;
Be Laisvės liaudis argi bus šauni?!

Trečiojoj Partijoj vargšų viltis;
Tarp Pažangiečių greit nusiramin' širdis.

Tylintis

1950-VIII-20.

*) "Graždanka" tai rusų raidėmis lietuvių kalba knygos, buvo dalinamos tarp lietuvių kaipo faktas, kad lietuvių, kaipo tautos, visai nesą.

Jonui Kaškaičiui

Tegul Tavo dainos paplinta
Po lietuvio butą kiekvieną,
Ir žmonių veidai tenušvinta
Telemia geresnę jiems dieną...
Puikesnis rytojus jų laukia
Kai skraistę tamsos nusitraukia.

Tu rašai ne turtų ieškodams,
Kad pelno kiek sau susižerti,
Bet plačiąją liaudį užstodams,
Žiupsnelius tiesos moki berti,
Gerbūvin kaip eiti nurodai,
Kad visiems sužydėtų sodai.

Prošvaistes pro skliautus iškeldams,
Tu tiek savo triūso įdėjai,
Tamsumos pajėgas beskeldams,
Šilumą į liaudį pasėjai,—
Lai tiesa kiekvieną paliečia
Ir jinai visus taip apšviečia.

Linkime darbuotis ir veikti
Per metų ilgiausiąją eilę,
Neilstančias spėkas vis teikti,
Plėtoti poeziją-dailę
Ir su ja mūs' liaudį gaivinti
Ir ten jos troškimus įpinti.

A. Dagilis

Liaudies Poetui

Tik metai praėjo, kaip mes dainavome Olympia Parke. Su mumis dainavo poetas Stasys Jasilionis. Jis mus mokino lietuvių kalbos, jis rašė eiles, kūrė poeziją, o mes dainavome.

Mes vėl susirinkome Olympia Parke. Mes studijuojame lietuvių tautos istoriją, jos didvyrius ir poetus. Bet mūsų poeto jau nematome savo tarpe. Žiauri netikėta mirtis išplėšė poetą Stasį Jasilionį iš mūsų tarpo.

Bet poetai nemiršta, juos mini liaudis. Mes, LMS Atostogų Mokykloje, tęsiame poeto Jasilionio darbą. Pagerbimui poeto, kompozitoriaus Prano Balevičiaus muzikoje, mes dainuojame Jasilionio žodžius "Banguokite Dainos."

(Jausmingai perskaičius tai, kas viršuj rašyta, mokyklos choras sudainavo Jasilionio žodžius "Banguokite Dainos", reiškiant širdingiausią užuojautą velionio gyvenimo draugei, Paulinai Jasilionienei, ir lietuvių visuomenei, kuri liūdi netekusi liaudies poeto.)

LMS MOKYKLOS STUDENTAI
MOKYKLOS ŠTABAS IR
WORCESTERIO LIETUVIAI.

RUSŲ IR LIETUVIŲ MOKSLININKŲ DRAUGYSTĖ

(135-sioms Jono Juškos-Juškevičiaus gimimo metinėms)

Gili ir stipri yra lietuvių ir rusų tautų draugystė, senos ir vaisingos yra šių tautų kultūrinio bendradarbiavimo tradicijos. Ne vienas mūsų rašytojas, ne vienas visuomeninis veikėjas kovoje prieš carinės valdžios autokratus, prieš fašistinį smetoninį režimą sėmė sau jėgos ir stiprybės iš rusų tautos kultūrinių lobių, ne vieną mūsų kovotoją už liaudies gerovę, už jos kultūros laisvo vystymosi teises rėmė pažangioji rusų visuomeninė mintis, pažangieji rusų mokslininkai.

Ir carinėje Rusijoje — tame "tautų kalėjime" — lietuvių tautinio sąjūdžio atstovai kovoje dėl savo liaudies tautinės kultūros teisių, kovoje prieš caro represijas draudžiant lietuviškąją spaudą, nebuvo vieniši — juos visokeriopai rėmė pažangieji rusų žmonės, mokslininkai, visuomenės veikėjai.

Vieną ryškiausių šios paramos ir bendradarbiavimo pavyzdžių atskleidžia Jono Juškos - Juškevičiaus veikla. Jonas Juška - Juškevičius gimė 1815 m. birželio 8 d. Žarėnų valsč., Telšių apskr., neturtingoje šeimoje. Iš mažens būdamas darbštus ir mokslus, jis vargais negalais baigė Kražių gimnaziją ir, pasinaudodamas valdžios stipendija, stojo į Charkovo universiteto istorijos-filologijos fakultetą. Baigęs universitetą, J. Juška mokytojavo įvairių Rusijos miestų (Mogilevo, Naugardo, Jekaterinoslavo ir kt.) gimnazijose. Paskutinė jo darbo ir gyvenimo vieta buvo Kazanė, kur J. Juška išgyveno nuo 1875 m. iki mirties — 1886 m. gegužės 11 d.

Giliau studijuoti lietuvių kalbą J. Jušką paskatino Peterburgo profesorius akademikas Greznevskis, Mokslų akademijos pavedimu teikdamas jam recenzuoti A. Šleicherio "Lietuvių kalbos gramatiką". J. Juška su visu uždegimu ima studijuoti lietuvių kalbą, tarmes, rašybos klausimus. 1861 m. Peterburge išleidžiama jo "Kalbos lietuviško liežuvio", kur bandoma nustatyti keturias pagrindines lietuvių tarmes. J. Juška pateikia lietuvių kalbos gramatiką mokykloms, sudaro ir propaguoja savitą rašybą, tačiau, paremta kelių tarmių derinimu, ji buvo painoka ir neprigijo.

Kur kas didesnio dėmesio nusipelno kita J. Juškos veiklos sritis — lietuvių liaudies dainų bei žodyno leidimas, apeinant spaudos draudimo nuostatą. Jo brolis Antanas, gyvendamas visą laiką Lietuvoje, buvo surinkęs net ligi 5.000 lietuviškų dainų ir apie 70,000 žodžių bei posakių. Didžiai brangindamas šį lietuvių kultūrinį turtą, J. Juška susirūpino jo išsaugojimu — spausdinimu. 1867 m. jis kreipėsi tuo reikalu į Peterburgo Mokslų Akademiją; ši savo "Užrašuose" ("Zapiski") išspausdino 33 lietuviškas dainas, tačiau rusiškomis raidėmis.

Į pagalbą J. Juškai, benusiviliančiam savo darbu, atėjo tuo metu Kazanės universitete profesoriavęs žymusis rusų kalbininkas Boduenas de Kurtene. Jo pastangomis, 1878 m. Kazanės universiteto "Mokslinuose užrašuose ("Učionija zapiski") pavyko išspausdinti 4 lietuviškas dainas jau lietuviškomis raidėmis. Kelias buvo pralaužtas. Dar po nemažų sunkumų, didžiajam kalbininkui tarpininkaujant pagaliau gaunamas leidimas spausdinti lotyniškomis raidėmis ištisus dainų rinkinius. J. Juška, negailėdamas nei jėgų, nei negausių savo išteklių kibo į darbą. 1880-2 m. išėjo "Lietuviškos dainos, užrašytos par. Antaną Juškevičę"; iš viso 3 tomai, kuriuose išspausdintos 1569 dainos.

J. Juškos dainų leidiniai sužadino didelį susidomėjimą Rusijos filologų tarpe. Kazanės universitetui dėl lėšų stokos atsisakius toliau leidimą tęsti, J. Juška vėl kreipėsi į akademiką Greznevskį. Šis, savo ruožtu, atsiklausė prof. Potebnios ir akademiko J. Groto nuomonės. Pastarieji ne tik entuziastiškai pritarė J. Juškos pradėtajam darbui, bet ir patys ėmėsi konkrečių žygių. Akad. J. Grotas pasiryžo pravesti į Mokslų akademijos sąmatą lietuviškų raštų leidimą. Kadangi dėl 1865 m. Akademijos lotyniškomis raidėmis išspausdintų Donelaičio "Metų" buvo gautas caro įspėjimas, J. Grotas kreipėsi į vidaus reikalų ministerį, įrodinėdamas, kad moksliniams leidiniams negali būti taikomi kalbiniai suvaržymai. Tokio žymaus mokslo autori-

(Tąsa 4-tame puslapy)

Stasys Jasilionis

Rugpiūčio 1 d., parėjusi iš darbo, kaip visuomet, atradau Laisvę. Skaitau pirmajame puslapyj: "Mirė Amerikos Lietuvių poetas Stasys Jasilionis." Pasidarė liūdna ir skaudu. Tiktai apie prieš mėnesį laiko buvau Laisvės piknike ir LDS seime ir ten sutikau Stasį. Rodosi, jis tuomet buvo sveikas ir dar rengėsi prie didelių darbų.

Jaunystės dienose, tolimoje praeityje, man teko su Stasiu Jasilioniu priklausyti toms pačioms organizacijoms ir bendrai veikti.

Stasys Jasilionis atvyko į šią šalį 1909 metais į Binghamtoną, pas savo seserį Evą Palilionienę. Stasys netrukus įstojo į Lietuvių Socialistų Sąjungos vietinę kuopą ir teatrališką ratelį (tuo metu Binghamtone gyvavusį) ir jose energingai veikė.

Jasilionis buvo nepaprastai talentingas rašyboje, grožinėje literatūroje. Būdamas jaunutis, jis laiko dykai neleido. Dienomis dirbo prie kriaučių, o vakarais skaitė, rašė, lavinosi. Stasys ir tais jau laikais rašė eilėraščius, bet, žinoma, į spaudą jų nedavė. Pasirašydavo, pats juos iškritikuodavo, sakydamas: "Netikę, šlubuoja ir spaudai netinka."

Stasys turėjo didelį norą mokytis žurnalizmo. Jis manė, kad, dirbdamas, susitaupysiąs kiek pinigų ir važiuos kur nors pasimokyti. Bet, rodosi, neteko jam mokytis jokioje kolegijoje. Gyvenimo aplinkybės neleido.

1912 metais aš iš Binghamtono išvažiavo, tai man su Stasiu retai kada tekdavo susieiti, bet jo raštus mėgau ir skaičiau.

Stasys mirė, Stasio nėra. Gaila jo, kaip draugo, kaip pažangaus žmogaus, veikėjo ir talentingo poeto.

Reiškiu gilią užuojautą Paulinai Jasilionienei.

Margaret Valinčienė

New Haven, Conn.

Žmonių Gudrumai ir Paikystės

JUOKAI IŠ KRIENO KARALYSTĖS

Muzika ir kaimynai

Piano tūnytojas: — Ar čionai Mr. Smith gyvena?

Šeimininkas: — Taip, aš esu Mr. Smith.

Piano tūnytojas: — Aš atėjau sutūnyti jūsų pianą.

Šeimininkas: — Bet aš tamstos nešaukiau.

Piano tūnytojas: — Taip, jūs nešaukėt, bet jūsų kaimynai pašaukė.

Kokiems galams tą daro

— Ką tu ten veiki, Petrai? — klausia farmerys savo puskvailio berno, besitriūsiančio darže.

— Sodinu vyrtas bulves, — atsiliepė bernas.

— O kokiems galams tu tai darai?

— Noriu, kad užaugtų virtos bulvės, tai nereikės jų virti ir šeimininkei bus mažiau darbo.

Ten daug yra laiko

— Kaip ilgai tavo žentas išbuvo kalėjime?

— Dvyliką metų.

— Tai nesiskubino jo išleisti, ar ne?

— Ne, kadangi ten gali imti daug laiko.

Kur randasi duona

— Aš negaliu savo šeimai rasti duonos, — skundėsi vienas, mėgstantis tinginiauti dipukas.

— Aš irgi negaliu rasti, todėl turiu dirbti, — pamokinančiai pasakė geresnis jo bičiulis.

Pagautas už liežuvio

— Aš savo gyvenime niekad neesu pasakęs teisybės, — gyrėsi gatvinis sportelis savo kaimynui.

— Bet dabar pasakei, — pastebėjo kaimynas.

Kaip jis jautėsi

Ištrauktas iš vandens, kur jis buvo įkritęs su drabužiais, jūrininkas buvo užklaustas, kaip jis jautėsi ten įkritęs.

— Jaučiausi šlapias, labai šlapias, — paaiškino jūrininkas.

Paslaptis

Gatvekaryje senstelėjusi mergina kreipiasi į konduktorių:

— Prašau duoti man transferą.

Konduktorius:

— O kur tamsta važiuojate?

— Negaliu pasakyt, nes važiuoju į surprizo pokylį.

Pelė šokikės kambary

— Šokikės rengimosi kambaryje buvo įbėgusi pelė. — sako menadžeriui patarnautojas.

— O kas tuomet atsitiko su balerina? — teiraujasi menadžeris, — ar jinai apalpo?

— Jinai ne, bet pelė apalpo.

Nežinomas dalykas

Slaugė, priimdama ligonį, klausia pas jo žmoną:

— Ar tamstos vyras turi padžiamas?

Mažo prasilavinimo vargšė moterėlė pakraipė galvą ir sako:

— Nežinau, kaip jūs tą ligą vadinate, bet jis skundžiasi dideliais skausmais.

Sugraibė **Krienas**

I. S. Turgenevas

LAIKRODIS

(Tąsa)

Įbrukau jam laikrodį į ranką ir, kiek įkabindamas, nukūriau namo. Trumpam pastovėjęs už durų mūsų bendrame miegamajame ir atsikvėpęs, prisiartinau prie Davido, kuris jau buvo baigęs savo tualetą ir šukavo plaukus.

— Žinai ką, Davidai? — pradėjau aš, kaip galėdamas, ramesniu balsu. —Juk aš Nastasiejaus laikrodį atidaviau.

Davidas pažiūrėjo į mane ir pabraukė šepečiu per smilkinius.

— Taip,—pridūriau tuo pačiu rimtu tonu, — aš jį atidaviau. Čia yra toks berniukas, labai neturtingas, elgeta; tai štai, jam.

Davidas padėjo šepetį ant prausiamojo stalelio.

— Jis gali už gautuosius pinigus nusipirkti kokį nors naudingą daiktą, — kalbėjau toliau, — vis dėlto jis kiek nors už jį gaus.

Aš nutilau.

— Na, ką gi! Geras darbas!— prabilo pagaliau Davidas ir nuėjo į klasės kambarį. Aš paskui jį.

— O jei tave paklaus, kur tu padėjai laikrodį? — kreipėsi jis į mane.

— Aš pasisakysiu jį pametęs, — atsakiau nerūpestingai.

Daugiau mes tą dieną apie laikrodį nebekalbėjome, tačiau vis dėlto man rodėsi, kad Davidas ne tik man pritaria, bet... bet yra šiek tiek nustebęs. Tikrai!

V

Praėjo dar dvi dienos. Atsitiko taip, kad namiškiai laikrodžio nepasigedo. Tėvas turėjo didelį nemalonumą su vienu savo klijentu, ir jis nei manimi, nei mano laikrodžiu nesirūpino. Užtat aš nuolat galvojau apie jį! Dargi pritarimas... spėjamasis Davido pritarimas mane maža teguodė. O jis nieku ypatingu jo ir nereiškė: tik sykį tepasakė, ir tai lyg netyčia, kad nesitikėjo iš manęs tokios drąsos. Taigi, mano pasiaukojimas buvo man tik nuostolingas — jo neatsverdavo tas malonumas, kurį man teikė savimyla.

O čia dar, lyg tyčia, pasipainiojo kitas mums pažįstamas gimnazistas, miesto gydytojo sūnus, ir ėmė girtis nauju, ir ne sidabriniu, bet tompakiniu laikrodžiu, kurį jam buvo dovanojusi jo senelė....

Pagaliau aš neiškenčiau ir, slaptai išsmukęs iš namų, ėmiau ieškoti to elgetos berniuko, kuriam buvau atidavęs laikrodį.

Aš jį greitai radau: jis žaidė šventoriuje su kitais berniukais. Aš pasišaukiau jį į šalį ir, uždusdamas ir painiodamas žodžius, pasakiau, jog mano giminės pyksta ant manęs, kad aš atidaviau laikrodį, o jei jis sutiks man jį grąžinti, tai aš mielai sumokėsiu už jį pinigais. Aš dėl visa ko buvau pasiėmęs senovišką Elizavetos laikų rublį — visą mano kapitalą.

— Taigi, kad aš jo neturiu.... to jūsų laikrodžio, — atsakė berniukas piktu ir verkšlenamu balsu. — Mano tėtė pamatė jį pas mane ir atėmė, dar ir kailį išperti pažadėjo. "Tu jį, sako, tur būt, pavogei kur nors. Koks gi kvailys dovanos tau laikrodį!"

— O kas tavo tėvas?

— Mano tėvas? Trofimičius.

— Bet kas gi jis? Kuo jis verčias?

— Jis — kareivis, atsargos seržantas. Jokio nuolatinio darbo neturi. Senus batus taiso, puspadžius kala. Štai ir visas jo darbas. Iš to ir gyvena.

— Kame jūsų butas? Nuvesk mane pas jį.

— Gerai, nuvesiu. Jūs pasakykite jam, mano tėvui, kad jūs man laikrodį dovanojote. O tai jis man vis prikiša — vagis ir vagis! Ir motina taip pat: "Į ką, girdi, tu, vagie, ir apsigimei?"

Mudu su berniuku nuvykome į jo butą. Jis buvo dūminėje pirkelėje, kažkokio seniai sudegusio ir neatstatyto fabriko kieme. Ir Trofimičių, ir jo žmoną užtikome namie. Atsargos seržantas buvo aukštas, gyslotas ir tiesus senis, su geltonais žilais bakenais, neskusta barzda ir daugybe raukšlių ant skruostų ir kaktos. Žmona atrodė senesnė už jį: jos paraudusios akutės nuvargusios mirkčiojo ir raukėsi ligūstai pabrinkusiame veide. Abudu drabužių vietoje vilkėjo kažkokiais skarmalais.

Aš paaiškinau Trofimičiui, kaip viskas atsitiko ir ko aš atėjau. Jis išklausė mane stovėdamas, nei sykio nemirktelėjęs ir nenuleisdamas nuo manęs savo buko ir įtempto, tikrai kareiviško, žvilgsnio.

— Išdykavimas! — pratarė jis pagaliau užkimusiu bosu. — Argi kilnūs ponai taip elgiasi? O jei Pietka tikrai laikrodžio nepavogė, tai jam už tai į kailį žybt! Neprasidėk su ponaičiukais! O jei pavogtų, tai aš jam ne taip! Žybt! Žybt! Žybt! Fukteliais, kavalergardiškai! Ko čia žiūrėt! Kas per juokai! A? Špontonais juos! Tai man istorija! Tfu!

Paskutinį žodį Trofimičius ištarė falcetu. Jis, matyt, stebėjosi.

— Jei jūs norite grąžinti man laikrodį, — paaiškinau aš jam (aš neišdrįsau sakyti jam "tu", nors jis ir buvo paprastas kareivis), — tai mielai duosiu jums šitą rublį. Daugiau jis, manau, ir nevertas.

— Naaa! — sumykė Trofimičius, vis dar abejodamas ir, senu papratimu, rydamas mane akimis, tartum aš būčiau koks viršininkas. — Štai koks reikalas, a? Suprask dabar tu jį! Uljana, tylėk, — suriko jis žmonai, kuri buvo beišsižiojanti.

— Štai jūsų laikrodis, — pridūrė jisai, ištraukdamas stalelį. — Jeigu jis tikrai jūsų, prašau imti, o rublis už ką gi? A?

— Imk rublį, Trofimičiau nelabasis, — sukliko žmona. — Pamišo senis! Skatiko neturi, o dar didžiuojasi! Be reikalo tiktai tau kasą nukirpo, o šiaip — tikra boba! Kaipgi čia — nieko nežinodamas... Imk pinigus, jei jau sumanei atiduoti laikrodį!

— Uljana, tylėk, biaurybe! — suriko Trofimičius. — Kurgi tai matyta—kalbėti! Vyras — galva; o ji— šneka? Pietka, nesijudink, užmušiu!.. Štai laikrodis!

Trofimičius atkišo man laikrodį, bet nepaleido jo iš nagų.

Jis susimąstė, paskui nukreipė į mane tą patį buką žvilgsnį ir staiga kad subliaus visa gerkle:

— O kame gi jis? Rublis kame?

— Štai jis, štai, — skubiai pasakiau aš ir ištraukiau iš kišenės monetą.

Bet jis neėmė jos ir vis žiūrėjo į mane. Aš padėjau rublį ant stalo. Jis ūmai nužėrė jį į stalelį, metė man laikrodį ir, pasisukęs aplink į kairę ir stipriai treptelėjęs koja, sušnypštė žmonai ir sūnui:

— Lauk, šunsnukiai!

Uljana kažką sumykė, bet aš jau buvau išsprukęs į kiemą, į gatvę. Įkišęs laikrodį į pačią kišenės gilumą ir stipriai suspaudęs rankoje, nudūmiau namo.

VI

Aš vėl turėjau laikrodį, bet tai man neteikė jokio malonumo. Nešiotis jo aš nesiryžau: reikėjo visų labiausiai slėpti nuo Davido tai, ką buvau padaręs. Ką jis pamanytų apie mane, apie mano būdo menkumą? Dargi padėti į dėžę tą nelaimingą laikrodį aš negalėjau: visos mūsų dėžės buvo bendros. Teko jį slėpti tai ant spintos viršaus, tai po čiužiniu, tai už krosnies... Ir vis dėlto man nepavyko Davido apgauti!

Kartą, išėmęs iš po mūsų kambario grindų laikrodį, ketinau pašveisti jo sidabrinį viršelį sena odine pirštine. Davidas buvo išėjęs kažkur į miestą; aš nieko gyvu nesitikėjau, kad jis greitai sugrįžtų... staiga jis — šast pro duris.

Aš taip iškrikau, jog vos nepaleidau laikrodžio iš rankų, ir sumišęs, iki skausmo paraudęs, ėmiau grabaliotis apie liemenę, niekaip nesurasdamas kišenės.

Davidas pasižiūrėjo į mane ir, savo papratimu, tylėdamas nusišypsojo.

(Daugiau bus)

PHILADELPHIJOS

PIKNIKAS

PARAMAI DIENRAŠČIO LAISVĖS

RENGIA

Camdeno ir Philadelphijos Pažangiosios Lietuvių Organizacijos

Sekmadienį, Rugsėjo 3 September

CRESCENT PICNIC GROUNDS

56 Cornell Ave., Gloucester Heights, N. J.

GERA MUZIKA, PUIKI SALĖ ŠOKIAMS

Įžanga 50c. (taksai įskaityti).

Kadangi ant rytojaus bus šventė, Labor Day, tai svečių bus iš Brooklyno, Baltimorės ir iš visų kitų apylinkių. Čia bus proga susitikti gimines, draugus ir pažįstamus. — Bus visokių gėrimų, taip pat skanių užkandžių.

Maloniai užkviečia visus dalyvauti. RENGIMO KOMITETAS.

KELRODIS: Važiuodami automobiliais laikykites Crescent Blvd. (Route 130), 5 mylios nuo Delaware River tilto. Važiuokite iki Nicholson Rd., kur ant vieno kampo yra Betty's Musical Bar, o ant kito Atlantic Gas stotis. Čia pasukit po dešinei ir už vieno bloko pikniko vieta.

Kurie važiuosite busais, tai nuo Market St. Ferry paimkite po dešinei busą No. 2 Gloucester Heights, kuris daveš iki vietos.

Westphiladelphiečiai, kas norėsit važiuot busu, tai praneškit A. Lipčiui, 1300 E. 11th St., Eddyston, Pa. Tel. Chester 2-9634. Jis nurodys kur busas sustos ir paims, o suvažinėjimas tiktai $1.00.

Rusų ir lietuvių mokslininkų Draugystė

(Tąsa nuo 3 puslapio)

teto, kaip akad. Grotas, įsikišimo dėka, leidimą pavyko gauti, ir 1883 m. Peterburgo Mokslų akademija išleido J. Juškos redaguotą 1100 dainų rinkinį "Lietuviškosios svotbinės dainos". Kaip ir ankstyvesnius dainų rinkinius, taip ir šį leidinį, J. Juška aprūpino prakalba ir paaiškinimais.

Be dainų, J. Juška rūpinosi ir lietuvių kalbos žodyno reikalais. Jis perredagavo savo brolio Antano surinktus žodžius, patikslindamas jų lenkiškuosius atitikmenis ir išversdamas į rusų kalbą, kad tuo būdu žodyną padarytų prieinamą platesniems mokslininkų sluoksniams. Peterburgo Mokslų akademija, gavusi iš J. Juškos paruoštą rankraštį, 1878 m. nusiuntė jį Charkovo universiteto prof. Potebniai peržiūrėti ir įvertinti. Pastarasis žodyną teigiamai įvertino, pabrėždamas liaudiškų žodžių ir gyvos kalbos posakių gausumą, nors pridėjo ir eilę naudingų kritikos pastabų. Atitinkamai J. Juškos pataisytą žodyną Mokslų akademija ėmė spausdinti 1884 m. Korektūrą iš pradžių skaitė prof. Boduenas de Kurtene, bet visa didžioji darbo dalis teko J. Juškai. Korektūras tekdavo peržiūrėti po 5-6 kartus. Darbas ėjo labai lėtai: per dvejus metus pasirodė tik 10 spaudos lankų. Tiek ir teteko J. Juškai gyvam pamatyti. Po jo mirties žodyno leidimo darbą tęsė žinomasis rusų kalbininkas, Maskvos universiteto profesorius Fortunatovas. Jo pastangomis 1897 m. pasirodė visas pirmasis žodyno tomas.

Kaip liudija čia suminėti faktai, priešakiniai rusų mokslo bei kultūros atstovai spaudos draudimo laikotarpiu teikė lietuvių tautai realią pagalbą. Pažangiųjų rusų mokslininkų darbai lietuvių kalbos srityje, jų paramai leidžiant vertingus mokslinius lietuvių liaudies kultūros paminklus ir šiandien, mūsų tautai laisvai vystant kultūrą — socialistinę turiniu ir tautinę forma, yra žymūs ir vertingi darbai, dideli kultūriniai atsiekimai. Čia pilnutinai pasitvirtina Lenino teigimas apie dvi kultūras caristinėje Rusijoje. Kiek carizmo "kultūros" atstovai bet kokiomis priemonėmis stengėsi vykdyti nutautinamąją politiką, tiek tikrosios rusų kultūros atstovai aktyviai priešinosi šitoms pastangoms.

Buržuaziniai lietuvių kultūros ir literatūros istorikai iškreipdavo ar sąmoningai nutylėdavo šiuos rusų-lietuvių tautų draugystės faktus. Juk tokia reikšminga mūsų kultūrai Jono Juškos veikla buržuazinės Lietuvos laikotarpiu nesusilaukė nė vieno rimtesnio straipsnio periodikoje, nekalbant apie išsamų mokslinį nagrinėjimą. Prieš tarybinius mūsų literatūros ir kultūros istorikus stovi neatidėliotinai spręstinas ir labai dėkingas uždavinys — teisingai nušviesti lietuvių buržuazinio nacionalinio sąjūdžio kovą prieš carinę valdžią, rusų pažangiųjų mokslininkų paramą ir reikšmę šio sąjūdžio išsivystymui.

L. Gineitis.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Nauji jaunųjų kompozitorių kūriniai

VILNIUS, birž. 23 d.—Tarybų Lietuvos dešimtmečio garbei naujus muzikos kūrinius rašo eilė jaunųjų kompozitorių.

Leningrado konservatorijos aspirantas J. Juzeliūnas baigia savo simfoninę poemą "Kovotojams už Tarybų Lietuvos laisvę." Vedamoji poemos mintis — "Mes laisvę mylime labiau už gyvenimą." Poemos herojus—liaudis.

Simfoniją "Amžinasis miestas" (A. Venclovos siužetu) rašo Vilniaus konservatorijos absolventas E. Balsys. Studentas V. Klova kuria koncertą smuikui su fortepionu. Kontatą chorui rašo jaunasis kompozitorius P. Tamuliūnas.

Kompozitorius J. Novakauskas neseniai užbaigė kurti uvertiūrą pučiamųjų instrumentų orkestrui, tema "Tarybinės Armijos lietuviškojo junginio mūšis prie Oriolo."

★

Statoma kolūkio gyvenvietė

MAŽEIKIAI(birž. 23 d.—Sedos valsčiaus "Aušros" žemės ūkio artelės kolūkiečiai nutarė persikelti iš vienkiemių į gyvenvietę. Prasidėjo statyba. Jono Latako vadovaujama dailidžių brigada pradėjo statyti tvartą ir grūdų sandėlį. Lenktyniaudami Tarybų Lietuvos dešimtmečio garbei, kolūkio statybininkai įsipareigojo atiduoti šiais metais naudoti tvartą, grūdų sandėlį, kolūkio valdybos pastatą ir 6 gyvenamuosius namus.

★

Daugiau mokyklinių pastatų

VILNIUS, birž. 25 d.—Tarybų Lietuvoje skiriama daug dėmesio mokyklų atstatymui, o taip pat ir naujų, gražių pastatų statybai.

Šiais jubiliejiniais Tarybų Lietuvos metais naujų mokyklų statybos apimtis žymiai pralenkia darbus, atliktus šioje srityje ankstyvesniais metais.

Eilė naujų mokyklų statoma Vilniuje. Naujus, gražius rūmus gaus ne tik centro, bet ir miesto pakraščiuose gyvenantis jaunimas. Pagal tipinius projektus respublikos sostinėje statomos dvi septynmetės mokyklos — Manto gatvėje (Dzeržinskio rajone, už Kalvarijų rinkos) ir Konarskio gatvėje (šalia Vingio parko). Tai bus dviaukščiai dailūs pastatai su 480 vietų klasėse, laboratorijomis, sporto salėmis.

Kaune, Aleksoto priemiestyje, šalia karo metais sugriauto Chemijos fakulteto pastatų statoma nauja dviaukštė septynmetė mokykla, taip pat pagal tipinį projektą. Dviaukštė mokykla statoma Šiluvoje (Raseinių apskr.). Čia baigiami mūro darbai. Atstatomos mokyklos Ukmergėje, Šiauliuose, Klaipėdoje.

Gražiais mūriniais pastatais pasipuoš nedidelis Švenčionėlių miestelis (Švenčionių apskrityje). Čia statomi rūmai mokytojų seminarijai. Bus taip pat statoma sporto salė ir bendrabučiai.

Šiais metais mokyklų statybai skirta 11 milijonų rublių.

Tarybų Lietuvos herbas viršum stoties rūmų

VILNIUS, birž. 23 d.—Šiomis dienomis aukščiausioje naujųjų Vilniaus geležinkelio stoties rūmų vietoje buvo pritvirtintas didžiulis Tarybų Lietuvos herbas, atlietas iš cemento. Herbo aukštis daugiau kaip du kartus viršija žmogaus ūgį, o jo svoris siekia penkias tonas. Artimiausiomis dienomis jis bus nubronzuotas ir skaisčiai žvilgės saulės spinduliuose.

Herbą darė žinomas lipdymo darbų specialistas D. Olesevičius.

Pažangus Lietuvi!

Tuojau Užsisakyk Poezijos Knygą

"PROŠVAISTĖS"

JONO KAŠKAIČIO

parinktinės poezijos leidinys

256 puslapių, kaina $1.00

Žinomas kaipo poetas, Jonas Kaškaitis yra dar plačiau žinomas kaipo Dr. Jonas Kaškiaučius, nuoširdus darbininkų mokytojas apie sveikatos reikalus.

Dr. Jonui J. Kaškiaučiui dabar sukako 65-ri metai amžiaus ir jau arti 50 metų, kai jis rašo poeziją. Tom progom, pagerbimui Dr. Kaškiaučiaus, Laisvė išleis jo poezijos knygą.

Prakilniai pagerbkime darbštųjį liaudies švietėją, brangųjį sveikatos patarėją - gydytoją ir žymųjį visuomenininką Dr. Joną J. Kaškiaučių.

Užsisakykime jo svarbų poezijos kurinį

"PROŠVAISTĖS".

Kurie užsisakys šią knygą iki rugsėjo 1 dienos, tų vardai bus išspausdinti toje knygoje. Jie skaitysis išleidėjais to stambaus literatūrinio kūrinio. Tad pasirūpinkite, kad ir jūsų vardas būtų eilėje prisidėjusiųjų prie išleidimo.

Jei dar niekas nepakalbino jus užsisakyti tą knygą, tai tuojau patys prisiųskite dolerį ir užsisakykite knygą. Arba jūs galite pasekti Laisvėje pranešimuose, kada įvyksta pažangiųjų organizacijų susirinkimai jūsų mieste; nueikite į susirinkimą ir užsisakykite tą knygą per organizacijos sekretorių.

LAISVĖ

110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

Pasidairius po Kanadą

Darbo Progresyvės Partijos lyderis Tim Buck įspėja, kad Kanados valdžia, organizuodama specialę brigadą vedimui karų užsieniuose, laipsniškai įtraukia Kanadą į karą.

Jis sako, kad tas žygis pastato Kanadą ant kryžkelio. Kanada turi pasirinkti taiką ar karą. Valdžia tempianti Kanadą karo keliu.

Per visuomenės apklausinėjimą, kuris buvęs pravestas atatinkamų įstaigų, du trečdaliai kanadiečių pasisakę prieš siuntimą kanadiečių į užjūrinius karus. Valdžia to nepaisanti.

★

Ne visi CCF atstovai jos konvencijoj Vancouveryj sutiko su lyderių teigimu, kad CCF turi visai atmesti marksistines idėjas.

E. Winch, vienas iš C C F veikėjų vakarinėj Kanadoj, stačiai pareiškė, kad klasių kova nepranyks, kol išnaudojimas žmogaus žmogumi nebus pašalintas.

CCF narių tarpe vystosi įsitikinimas, kad ši konvencija padėjo pamatus galutinam CCF išsigimimui ir sunykimui. Jos įtaka darbininkuose pradėsianti smukti.

★

Anglican Outlook, anglikonų laikraštis Montreale, rašo:

"Mes žinome, kad reikia drąsos būti taikos ieškotoju šiais laikais, bet mes negalime daug ko pralaimėti, bet galime išlaimėti visą civilizaciją."

Laikraštis priešingas atominėms bomboms. Jis sako, kad didžiausia naujiena pasauliui būtų, jeigu laikraščiai praneštų, kad atominė energija bus naudojama sumažinimui alkio pasaulyje.

★

Kanados unijistai nepatenkinti nauju darbo ministeriu, brigadierium M. F. Gregg.

Visų nuomonė ta, kad generolas darbo ministerio pareigose nieko gera neneša. Ko galima tikėtis, tai didesnio suvaržymo.

Kai kurie galvoja, kad jo paskyrimas reiškia valdžios pasimojimą įjungti darbininkus į valdžios militarinius planus.

Pragyvenimas praėjusį mėnesį pakilo beveik trimis punktais. Dabar jis stovi 167.5 punkto. Reiškia, kas prieš karą kainavo $1.00, tai dabar kainuoja jau $1.67 ir pusę.

Korėjos karas paakstino pelnagrobius kelti kainas. Įdomiausia tas, kad pakilimas pasireiškia vyriausia maisto produktuose ir butų nuomoj.

★

Ligue des Patriotes de Charlesbourg pasiuntė premjerui protesto notą, protestuojančią prieš tai, kad Kanados valdžia žiūri ne kanadiečių gerovės, o didžiųjų jėgų norų.

Ji sako, kad Korėjos karas yra vidujinis korėjiečių reikalas. Kanados valdžia turinti žiūrėti, kad kanadiečių taksai būtų panaudoti kanadiečiams.

Francūzų tarpe kyla didelis sentimentas prieš dalyvavimą Korėjos vidujiniame kare.

★

Gelžkeliečiai kol kas dar nesusitarė su samdytojais. O 22 šio mėnesio jie išeis į streiką, jeigu iki tol nebus susitarta.

Kiek matyti iš valdžios atsinešimo, tai ji mažai tuo susirūpinusi. Veikiausiai, ji jaučia, kad tas grumojimas streiku mažai ką reiškia.

Gelžkeliečių priešakyje stovi Frank Hall, vienas iš reakcingiausių unijų vadų Kanadoje.

Kanadietis.

Toronto, Canada

ĮVYKO LIAUDIES BALSO PIKNIKAS

Torontiečių rengiamas metinis Liaudies Balso piknikas buvo nemažas rūpestis jo rengėjams, bet praėjo labai sekmingai. Blogas oras, kuris tęsėsi ilgą laiką ir daugeliui sugadino vakacijas, galų gale pasišalino. Taigi, dar vienas Liaudies Balso piknikas praėjo be lietaus. Nuo pat Liaudies Balso susiorganizavimo vyksta piknikai kiekvienais metais ir dar nei sykio nesulijo. Kas sakė, kad "dievas" neapkenčia progresyvių?

Kaip žinia, piknikas antru kartu įvyko puikiojoj čekoslovakų vasarvietėj. Rengėjai ir rengėjos turėjo visokio maisto, kuriuomi skaniai pasivaišino pikniko dalyviai. O Moterų Klubo surengtas taip vadinamas Garbės Stalas buvo tikrai vertas to vardo. Ir ko nebuvo ant to stalo? Virš 40 asmenų turėjo puikią vakarienę ir dar daug maisto liko. Paskui buvo kviečiami kas tiktai norėjo.

Nors šiuo metu daugelis leidžia savo atostogas įvairiose tolimose vietose, tačiau buvo gana gražus skaičius dalyvių. Nemažai buvo ir jaunimo.

Pikniko žvaigždė buvo išrinkta Berta Zalytė. Ji surinko 7,000 balsų. (Balsas kainavo 1 centą.) Jos konkurente buvo visai netikėta viešnia — Eleanora Svirplytė iš Windsoro. Ji su tėveliais užvažiavo grįžtant į namus iš kelionės po Kanados šiaurę. Pakalbinta mielai sutiko ir tiktai piknike surinko 5,890 balsų. Jų kontestas davė gražios paramos laikraščiui.

Kas ką nuveikė piknike, aš negalėsiu išvardinti, bet pasakysiu, kad daugeliui torontiečių buvo tikra darbymetė. Teko paprakaituoti. Maisto pareikalavimas buvo didelis. Reikėjo greitai patenkinti. Piknike dirbusieji draugai ir draugės atliko tikrai didelį darbą laikraščio naudai.

Kiek piknikas davė paramos laikraščiui, taipgi dar negaliu pasakyti, bet administratorius tvirtina, kad bus ne mažiau $400. Tas parodo, kaip duosniai rėmė laikraštį jo patrijotai.

Piknike buvo keletas hamiltoniečių, taipgi ir iš tolimesnių vietų, Rouyn, Čikagos ir Brooklyno, Montrealo, Glincoe ir Windsoro.

Reporteris.

Winnipeg, Canada

C. C. F. parengimas rinkiminės kampanijos naudai

Kadangi apie pabaigą spalio mėn. įvyksta Winnipego miesto (Manitoboj) valdybos rinkimai, tai C. C. F. Manitobos lietuvių grupė savo organizacijos atstovų į miesto valdybą kandidatais stojančių paramai ruošia iškilmingą šokių vakarą, bankietą su alumi, užkandžiais ir linksma lietuviška muzika.

Pramoga įvyks vietos Lietuvių Klubo svetainėje, 240 Manitoba Ave., Winnipege, š. m. rugsėjo 2 d. Pradžia 8 val. vakaro. Įžanga asmeniui $1.

Garbės svečiais yra užkviesti ir pasižadėjo dalyvauti žymesnieji C .C. F. veikėjai, kandidatai į miesto majorus, miesto aldermanas J. Blumbergas ir visa eilė kitų žymių žmonių.

Todėl visi Winnipego ir apylinkės lietuviai, kurie tik prijaučia C. C. F. organizacijai, kviečiami skaitlingai parengiman atvykti.

C.C.F. grupės vardu visus maloniai kviečiu.

KAZYS BENIUŠIS,
C. C. F. Manitobos
Lietuvių grupės org.

Detroit, Mich.

SVARBUS PIKNIKAS

Šių metų rugsėjo 3 dieną čia įvyks didžiulis tarptautinis piknikas, kurį ruošia Michigan Committee for Protection of Foreign Born, taipgi Civil Rights Congress.

Piknikas įvyks Brown Derby Parke, ant Northwestern Highway (James Couzens) ir 12 Mile Road.

Užkviestas William Patterson pasakyti kalbą — Patterson yra Civil Rights Congress sekretorius.

Automobiliais piknikan važiuoti reikia taip: važiuokit 6 Mile arba 8 Mile Road į vakarus iki Northwestern (James Couzens), tuomet važiuokit 12 Mile Road.

Čarteriuoti busai išeis nuo 1442 Griswold, 12 val. dieną, nuo Warren ir Woodward — 12:30 v. dieną; nuo 2405 Joy Road—1 v. po pietų.

Kviečiami visi dalyvauti.

Lietuvis.

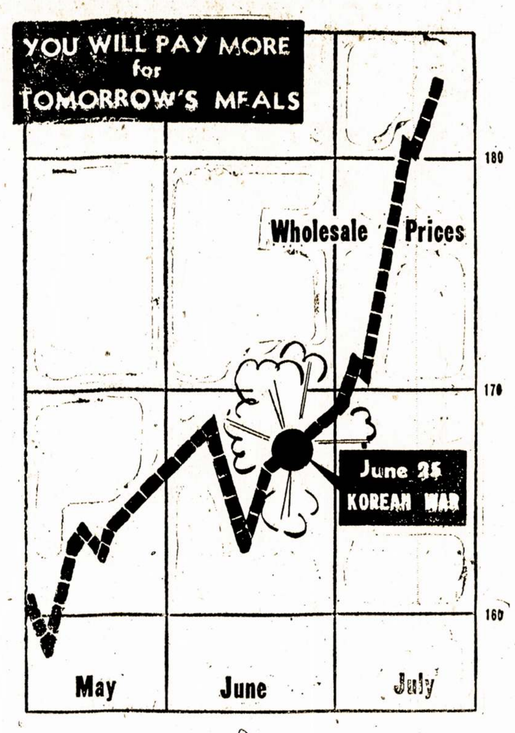

Braižinys parodo kilimą kainų nuo pradžios karo Korėjoje.

San Francisco, Cal.

Svečio pagerbimui parė

Velionio Jono Koblino mylimas draugas buvo Ant. Šatas, kuris dabar gyvena W. Linn, Oregon. Todėl, mirus Jonui, buvo duotas pakvietimą d. Šatui, kad atvyktų į laidotuves. Antanas skubiai atvyko orlaiviu ir dalyvavo savo draugui paskutiniam patarnavime.

Per trejetą dienų buvo apsistojęs pas Karosus, San Leandro, tad mūsų senos pažinties draugės oaklandietės — Daratėlė Mičiulienė, Marytė Radės ir sanfranciskietė V. Sutkienė — surengė Šatui draugišką (svečio pagerbimui) parę. Drg. Šatas yra daug dirbęs ir ilgokai gyvenęs šioj apylinkėj, todėl jis labai vertas draugiškos pagarbos.

Į minėtą parę atvyko skaitlingas būrys draugų ir draugių. Skaniai papietavę, pavaišinti, vieni žaidė, kiti tarpusavyj šnekučiavosi, o kai kurie vaikštinėjo ir gėrėjosi Karosų gėlynu ir kitais dalykais.

Užsibaigus parei, sąskaita rodė, kad nuo tos sueigos liko pelno $12, ir tas pelnas paskirtas dienraščiui Vilniai.

Kiek yra žinoma, d. Šatas ir d. V. Sutkienė yra velionio Koblino turto apiekūnai, ir turės per kiek laiko rūpintis, kol bus viskas galutinai sužiūrėta ir pavesta, kam priklauso.

★

Draugė Karosienė vyksta Chicagon

Draugė Karosienė su svarbiais reikalais vyksta į Chicagą, todėl ta proga dalyvaus vilniečių piknike, ir nuo mūsų tolimos kolonijos nuveš nemažai pinigų.

Draugės oaklandietės pardavė nemažai vilniečių pikniko tikietų. Mūsų sanfranciskietės juos pardavinėjo: V. Sutkienė, M. Alvinienė ir J. Koblinas. Taipgi už porą dolerių pardavė M. Mijat. Pelną nuo draugiškos parės ir aukas, surinktas per M. Alvinienę persekiojamiems ateiviams ginti ($22.50) nuveš Karosienė. Reiškia, draugė Karosienė vyksta ne tuščiomis. O mums rūpi, kad grįždama d. Karosienė parvežtų vilniečių pikniko dovanų.

★

Tai malonūs draugai

Vieną sekmadienį, grįždami iš San Leandro, sustojom aplankyti savo draugus ir oaklandiečių korespondentus dd. Lapėnus. Jie mus maloniai priėmė ir aprodė savo puošnią stubą ir daržėlį. Jie turi įrengę tinkamą vietą gale stubos, ir ten oaklandiečiai laiko kuopos susirinkimus ir draugiškas sueigas, 4838 Daisy St.

Alvinas.

★

Aukotojų vardai

Aukos, surinktos per M. Alvinienę persekiojamiems ateiviams ginti:

LLD 153 kuopos ...	$5.00
J. Kazlauskas	2.00
J. Koblinas	1.00
F. Balčiūnas	1.00
E. Kukenienė	2.00
M. Balton	2.00
W. Jacobs	1.00
B. Senmergė	1.00
V. Sutkienė	1.00
J. M. Alvinai	1.00
V. Kiselienė	1.00
A. B. Frisco	1.00
F. & J. Vesely	1.00
V. Kubilius	1.00
T. Oakvidas	1.00
B. Sutkus	.25
M. Kozy	.25
Viso	$22.50

Širdingai visiems ačiū už aukas.

M. Alvinienė.

Oakland, Cal.

Žinelės iš mūsų miesto

Rugpiūčio 6 d. turėjome gražų LLD 198 kuopos susirinkimą, kuris įvyko pas draugus Mugianius. Svarstant kitus dalykus, priėjome prie Stasio Jasilionio mirties, kuri sukrėtė mus visus. Nutarėme pareikšti viešą užuojautą per Laisvę ir Vilnį jo žmonai ir giminėms.

Nutarėme surengti pikniką arba kokių žaislų pramogą.

Užbaigus susirinkimą, draugai Aleksandras ir Konstancija Mugianiai pakvietė pietų. Stalas buvo apkrautas maistu. Pasirodė, jog tai buvo draugų Mugianių 30 metų vedybinio gyvenimo sukaktis. Palinkėjome jiem daug ilgų metų ir taip pat gražiai šeimyniškai gyventi, kaip gyvena.

★

Susilaukėme liūdnos žinios: Jonas Koblinas, sanfranciskietis, mirė, sulaukęs 70 metų amžiaus. Rugpiūčio 12 d. jo kūnas buvo sudegintas krematorijoje. Velionio Koblino gyvenimą aprašys San Francisco draugai.

★

Buvo atskridęs iš Oregono valstijos draugas Šatas; jis dalyvavo Koblino laidotuvėse. Draugės Dorothy Machulienė, Marijona Radis ir Valerija Sutkienė surengė draugui Šatui pietus, įvykusius rugpiūčio 18 d., pas Karosus, kurie suteikė pietums vietą nemokamai. Liko $12 pelno, kuriuos paaukojome Vilniai. Kiek uždirbame, tiek paaukojame svarbiems visuomeniniams reikalams.

★

Mes gauname daug laiškų nuo senovės draugų, klausiant apie saulėtąją Kaliforniją: kaip čia su darbais ir pragyvenimu? Čia taip, kaip ir visur. Viskas brangsta. Kas moka amatą, tas greičiau gauna darbą. Kurie turi nuosavus namus, tiems nereikia pirkti anglies, nereikia pečių kūrenti; čia duoda gasinę šilimą ir nėra didelių šalčių, net ir žiemą.

Linkime viso gero visiems.

G. ir E. Lapėnai.

Torrington, Conn.

IŠ TORRINGTONO LIETUVIŲ GYVENIMO

Mūsų mieste seni lietuviai palaipsniui nyksta ir gal už desėtko metų mažai sehių pasiliks.

Prieš 30 metų Torringtone gyvavo Šv. Vincento Draugija, kuriai priklausantieji nariai turėjo eiti išpažinties. Tuo būdu pažangūs žmonės, laisvamaniai, negalėjo jai priklausyti.

Atsiradus laisvesnių žmonių, buvo įkurta pažangesnė draugija — Tėvynės Mylėtojų Draugija. Tie, kurie šiai draugijai priklausė, buvo pravardžiuojami "šliuptarniais."

Blogumas šiame mieste, kad čia nėra lengvesnių darbų. Daug progresyvių žmonių, negalėdami ilgai sunkiai dirbti, turėjo ši miestą apleisti. Pasilikus nedideliam laisvesnių žmonių skaičiui, buvo sutvertas Amerikos Piliečių Lietuvių Klubas, kuris ir dabar gyvuoja. Jis ragina visus narius būti Amerikos piliečiais. Į klubą įstojimas asmeniui nebrangus ir mėnesinių duoklių narys moka tik 25 c., už tai gauna, jei suserga, $5 per savaitę pašalpos. Buvo tokių, kurie klubą apleido, bet kurie pasiliko ir tapo piliečiais, šiandien džiaugiasi.

Bet tai ne viskas.

Pažangieji įkūrė čia Didžiojo Kunigaikščio Vytauto Draugiją, kuri puikiai gyvavo. Šv. Vincento Draugija taipgi neblogai gyvavo, pasistatė savo salę.

Vėliau abi šios draugijos susivienijo ir padarė vieną: Torringtono Lietuvių Pašalpinį Klubą, kuris dar ir dabar gyvuoja, tačiau progreso nėra. Gavome likeriams parduoti laisnius, tai ir visas progresas.

Kai Torringtone buvo daugiau progresyvių lietuvių, buvo mėginta sutverti lietuvių kalbos mokyklą, bet darbas suiro, nes tikintiesiems nepatiko progresyvis mokytojas. Taipgi buvo bandytas sutverti knygynėlis, bet ir tas nepasisekė išlaikyti.

Buvo suorganizuotas choras ir gyvavo porą metų, padedant Hartfordo ir Waterburio lietuviams, bet, dėka mūsų kunigėlių pasidarbavimui, choras buvo suardytas.

Tai tokia mūsų miesto lietuvių istorija.

Dabar paš mus giltinė per dažnai atsilanko.

Per pereitus porą mėnesių mirė keturi seni Torringtono gyventojai lietuviai: Juozas Baltuškonis, Karolis Gailiūnas (iš Kauno gub.), Jurgis Bekeris (Suvalkų gub.), o rugpiūčio mėnesį mirė Stasys Mizaras, progresyvis žmogus ir biznierius; Mizaras per ilgus laikus paremdavo darbininkišką judėjimą. Amžina jam atmintis.

Stasys Mizaras paliko savo mylimą žmoną, vaikų neturėjo; liko giminių Lietuvoj. Velionis paėjo iš Mizarų kaimo, Suvalkų gubernijos, Leipalingio parapijos.

Teilsisi jis amžinai!

Laisvės skaitytojas.

Philadelphia, Pa.

Svarbus susirinkimas

"L." rengiamo pikniko darbininkų, komisijos ir "Laisvės" skaitytojų ir tų prietelių, kurie gali padėti piknike, paskutinis susirinkimas įvyks ateinantį ketvirtadienį, rugpjūčio 31 d., 8 val. vakare, Liaudies name, 735 Fairmount Ave. Prašome būtinai dalyvauti.

Sekr.

(163-165)

Tel. AV. 2-4026

DR. JOHN REPSHIS

(REPSYS)

LIETUVIS GYDYTOJAS

Valandos: 2-4 ir 6-8
Nedėliomis ir šventadieniais: nuo 10 iki 12 ryto.

495 Columbia Rd,

DORCHESTER, MASS.

Matthew A. BUYUS

(Buyauskas)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

426 Lafayette St.

Newark 5, N. J.

MArket 2-5172

Namų Savininkams

Mes namus taisome, pentiname iš lauko ir vidaus; taisom stogus, gatarus ir kaminus. Nesvarbu kaip toli ir kaip didelis ar mažas darbas. Reikale parašykite atvirutę arba telefonuokite:

John Petrus, 131 Pond St., Randolph, Mass. Tel. Ra 6-1177-J.

So. Bostono ofisas, 409 Broadway, Room 4, nuo 5-7 vakarais.

BUSAI IŠ BROOKLYNO Į PHILADELPHIJOS PIKNIKĄ

Garsusis philadelphiečių piknikas paramai dienraščio Laisvės, įvyks sekmadienį, prieš Labor Day.

Rugsėjo 3 September

Iš Brooklyno busai eis į tą pikniką ir jau dabar laikas įsigyti busų bilietą

KAINA Į ABI PUSI $3.50

Bilietai gaunami Laisvės ofise ir kultūriniame Centre, taipgi pas platintojus. Tuojau įsigykite bilietus.

Busai išeis iš sekamų vietų:

Nuo Kultūrinio Centro

110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.

išvažiuos lygiai 9-tą val. ryto

Nuo Leitos krautuvės

56 Hudson Ave., C. Brooklyn, N. Y.
Išvažious 9-tą val. ryto

Nuo Liet. A. Piliečių Kliubo

280 Union Ave., Brooklyn, N. Y.
išvažiuos 9:30 val. ryto

Visi busai suvažiuos prie Kliubo ir iš čia visi kartu trauks į pikniką per gražiuosius New Jersey laukus. Pasirūpinkite būti toje gražioje kompanijoje ir pasimatyti su daugeliu senai matytų Philadelphijos piknike.

Bilietai gaunami visose tose vietose, iš kur busai išeis. Tuojau reikalaukite bilietų.

CHARLES J. ROMAN

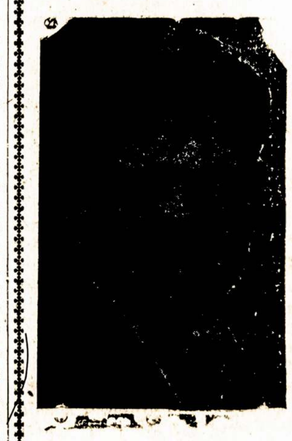

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime moderniška patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St.
Philadelphia, Pa.

Tel. Poplar 4110

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Sekmadienį ateikite Auditorijon

Čia įvyks LDS golfo mėgėjų sąskridis ir bankietas. Vidurdienį jie žais golfą Clearview lauke. Prievakarį sugrįš į auditoriją pasidalinti dienos įspūdžiais, na, ir pavakarienjauti sykiu. Bus svečių golfininkų iš kitų miestų.

Norintieji susitikti su golfo mėgėjais, sykiu pasivaišinti, kviečiami ateiti. Bendroji vakarienė bus apie 6 ar 6:30, auditorijos patalpose.

Kviečiami į restaurantą užeiti ir šiaip svečiai. Ruošdama bankietą, auditorijos gaspadinė Ona Globičienė šį sekmadienį, rugpjūčio 27-tą, dirbs per visą dieną.

Raštinių darbininkų unija reikalaus pakelti algas

United Office and Professional Workers, turinti centrą New Yorke, praneša, jog visi tos unijos lokalai paraginti veikti už algos priedą. Tas būtina, sako unija, nes viskas labai pabrango. Uždarbis nebesuteikia atitinkamo pragyvenimo šeimoms, ypačiai toms, kurių duonpelnis yra žemesnio laipsnio tarnautojas, tegauna minimum algą.

Unija taipgi pasisakė prieš daugiau taksavimą tų, kurie uždirba $5,000 per metus ar mažiau. Ragino valdžią taksuoti didžiuosius pelnus, įspėjo valdininkus, kad unija kovos prieš užšaldymą algų. Pareikalavo kontroliuoti kainas. Bet kainos turi būti nustatytos tokiomis, kokiomis buvo vasario 1-mą, 1950. Reikalavo bausti pelnagrobius.

Unijos prezidentas James Durkin taip pat patarė lokalams ginti darbininkų teises organizuotis ir veikti už geresnes darbo sąlygas ir darbuotis, kad būtų atšauktas Taft-Hartley įstatymas.

Smagiai važiuosim, gražiai dainuosim

Važiuosim ir dainuosim visi tie, kurie būsime įsigiję buso tikietus iš anksto.

Kalbu apie važiavimą į Philadelphijos ir apylinkių lietuvių rengiamą pikniką paramai dienraščio Laisvės. Jin iš didžiojo Brooklyno - Richmond Hill eis trys busai:

Nuo Liberty Auditorijos, kampas Atlantic Avenue ir 110th St.

Nuo Napoleono Leitos krautuvės, 56 Hudson Ave., Central Brooklyne.

Nuo Lietuvių Amerikos Piliečių Klubo, 280 Union Ave., Williamsburge.

Visi busai susitiks prie Pil. Klubo ir važiuos sykiu. Visa kelionė kainuos $3.50.

Pasilinksminti yra sveika. Susitikti su draugais malonu. Tam puikiausia proga kelyje į pikniką ir piknike. Naudokimės ja, kol gyvi ir sveiki esame.

Piknikas įvyks už savaitės, rusgėjo 3-čią, 56 Cornell Ave., Gloucester Heights, N. J., Philadelphijos priemiestyje. Laiko liko nedaug. Prašomo buso tikietus užsisakyti tuojau.

V-i.

Iškilmėms rengti komiteto posėdis buvo įdomus

Iškilmėms - bankietui Dr. J. J. Kaškiaučiui pagerbti valdybos ir mažojo komiteto posėdis įvyko praėjusį ketvirtadienį.

Čia buvo aptarta patys svarbiausieji dalykai, susiję su bankietu, kuris įvyks **š. m. rugsėjo 10 dieną, Liberty Auditorijoje, Richmond Hill, N. Y.**

Paaiškėjo, kad šioje didžiulėje pramogoje dalyvaus bene net trys chorai, pasiryžę savo daina Joną Kaškaitį pagerbti.

Atrodo, jog bus Newarko Sietyno Choras, Brooklyno Aido Choras ir Hartfordo Laisvės Choras.

Su hartfordiečiais galutino susitarimo dar nebuvo padaryta, bet atrodo, jog jis bus padarytas.

Bankieto koncertinėje programoje bus ir solisčių dainininkių: Suzė Kazokytė, Amilija Jeskevičiūtė - Young ir, gal būt, dar kas daugiau. Apie tai smulkiau bus pranešta vėliau.

Dalyvaus programoje ir pianistė Bronė Šalinaitė - Suckackienė, pianistas Balevičius.

Jau pradėjo plaukti sveikinimai iš toliau, iš kitų miestų.

Komitetas numato, jog bus labai daug publikos, **todėl pataria visiems išanksto įsigyti tikietus, kad žinotų, kaip ruoštis.**

Sekamą trečiadienį, rugpiūčio 30 dieną, vakare, įvyks gaspadinių mitingas, kuriame mūsų sumaniosios ir darbščiosios draugės galutinai nusitars dėl bankietui maisto gaminimo.

Žodžiu, visas iškilmių darbas eina sėkmingai ir gražiai.

N.

Padidino karo tarnybon šauksimų rezervistų kvotą

New Yorko ir visos šios srities rezervistams šaukti į karines jėgas kvota veik padvigubinta. Pirmiau buvo numatyta artimu laiku pašaukti veiklion tarnybon 9,416 rezervistų (visoje šalyje 62,000 eilinių ir 8,432 karininkai). Su padidinta kvota New Yorkas su apylinkėmis turės suteikti 17,377 rezervistus (visoje šalyje 47,000 priedams prie pirmiau numatytų šaukti).

Prie šios kvotos nepriskaityti naujokai rekrutai, kuriuos paims drafto keliu.

Vaikas prigėrė atdaroje rynoje

Danny Walsh, 9 metų, įkrito atviron rynon ties 72nd St. ir North River, New Yorke. Nukritęs 12 pėdų gelmėn vaikas prigėrė pirm spėjimo atsiųsti gelbėtojus. Rynos dangtis buvęs paliktas atviru.

Anthony Gabriele ir Harlon Burnside, Staten Island gyventojai, abu 24 metų, tapo nuteisti 5 iki 10 metų kalėti. Juos kaltino, kad jiedu prievarta įtraukė į savo auto 13 metų mergaitę ir ją išprievartavo.

Piliečių Unija parašė valdančiosioms partijoms pasiūlymą bendrai svarstyti ir skirti kandidatą majoro pareigoms. Ji sako, kad majoras O'Dwyer per mažai tepaliko laiko nominacijoms.

BANKETAS IR KONCERTAS

Pagerbimui

Dr. J. J. Kaškiaučiaus

Ruošia
PAŽANGIOSIOS
LIETUVIŲ
ORGANIZACIJOS

Bus

Kultūrinio Centro Auditorijoje
110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.

Rugsėjo 10 dieną

Pradžia 2-rą val. po pietų

Bilietas $3.00

Prašome iš anksto įsigyti banketo bilietus. Dalyvaukite bankete ir pagerbkite žymųjį poetą, sveikatos patarėją ir visuomenininką jo sukaktim 65 metų amžiaus ir arti 50 m. literatūrinio darbo.

Jaunimas nukėlė savo konvenciją

Darbo Jaunimo Lygos konvencija, turėjusi įvykti Labor Day proga, New Yorke, nukelta į Padėkų Dienos savaitę.

Pastūmėjimu toliau nuo vidurvasario, jaunieji tikisi turėti turtingesnę delegatais ir atstovingumu konvenciją. Tuomet aktyviai galės būti atstovautas ir mokyklinis darbo jaunimas, kuris dabar tebėra pasklidęs po namus.

Laisvės direktorių atydai

Pirmadienio vakare, rugpjūčio 28, paprastoj vietoj, kaip 8 valanda, atsibus dienraščio direktorių susirinkimas.

Sekretorė.

Darbininkų laikraštis turės Tarybų Sąjungoje savo korespondentą

Išeinantis New Yorke darbininkų laikraštis Daily Worker skelbia, kad palaikys savo korespondentą Tarybų Sąjungoje. Juomi paskirtas Joseph Clark, kuris jau esąs kelyje.

Joseph Starobin, jau eilė metų rašęs straipsnius apie pasaulinę politiką, pripažintas tos srities žinovas, paskirtas vesti pasaulinių žinių skyrių vietoje išvykusio Clark'o.

Du philadelphiečiai atvykę į Rockaways pajūrį, New Yorke, matomai, užmiršo brolišką meilę, kuria skelbiasi jų miestas. Jiedu susiniovė už alaus skardinę ir abu atsidūrė pas teisėją.

Marcantonijus nebus majoriniu kandidatu, bet kongresmanu

„Dar pirm partinių nominacijų kongresmanas Vito Marcantonio buvo pareiškęs, kad jis nekandidatuos majoro pareigoms.

Marcantonijus kandidatuoja ir pareiškė viltį, kad jis vėl bus išrinktas į Jungtinių Valstijų Kongresą. Kongrese, sako jisai, reikia ne tiktai pasilikti man, bet privalome išrinkti - pasiųsti kongresan daugiau darbininkų atstovų.

Marcantonijus kongrese atstovauja New Yorko miesto 18-tą kongresinį distriktą jau kelintas terminas. Visas jo veiklos kongrese rekordas yra rekordu dramatiškos kovos už darbininkų reikalus. Tad nenuostabu, kad jis tapo nominuotas ne tiktai savo partijos — American Labor—balsuotojų, bet gavo balsų ir kitose partijose, nors jose jisai nebuvo ant baloto.

Marcantonijaus vardą įrašo 65 Liberal Party balsuotojai į savo partijos balotą. O oficialis, bendrasis liberalų, demokratų ir republikonų partijų kandidatas Donovan, kuris partijos vadovybės buvo uždėtas ant baloto, nuo liberalų gavo 704 balsus. Marcantonijus sako, kad tikrovėje jis, o ne Donovanas, laimėjo tos partijos nominaciją, bet demokratai ir republikonai politikieriai turėjo bandyti išgelbėti nominaciją "sufiksavimais."

Kongresmanas sako, jog tie įrašytieji už jį balsai kitų partijų balotuose rodo visose partijose didį nepasitenkinimą reakcininku Donovanu. Kad tie balsai pranašauja Marcantonijaus iš naujo išrinkimą kongresan, jeigu tam bus atitinkamai pasidarbuota.

Verta priminti, jog Marcantonijus, tik vienos American Labor Partijos kandidatas, gavo daugiau balsų, negu James G. Donovan, kuris buvo uždėtas ant trijų partijų baloto. Už Donovaną agitavo komercinė spauda ir radijas.

Kas bus kandidatais į majorus? Ar darbiečiai statys savo kandidatą? Tie klausimai vis dar tebėra neatsakomi. Darbiečiai, kaip ir visos kitos partijos, kandidatą į majorą nominuos savo konvencijoje.

D.

Trys plėšikai atėmė iš Mariners' Supplies krautuvės savininkų New Yorke $1,640.

HELP WANTED—MALE

REIKALINGAS PAGELBINIS FITERIS IR BUSHELMANAS.
Prie Vyriškų Drabužių
Geros Išvaizdos
NAMM'S DEPT. STORE
FULTON IR HOYT STS.
BROOKLYN.
(162-163)

Mašinistas — Tool ir Dye Maker. Pilnai patyręs. Penn Cork & Closures, 1155 Manhattan Ave., Brooklyn. EVergreen 9-4416.
(163-167)

Help Wanted Agcy Tel. Plaza 7-2896

HELP WANTED—FEMALE

OPERATORĖS — Patyrusios prie sporto drabužių. Gera alga. Nuolatinis darbas. DAVID CALDERON, 281 Grand St., City.
(166-164)

Namų Darbininkė—paprastas valgių darymas; mylinti vaikus, nauji namai Westchester Co. Reikalingi paliūdijimai. GR. 7-2207.

Namų ruošėja. Yra vaikų. Nuosavas kambarys ir vanas. Gera alga. Dirbanti pora. BO. 3-0254.

Namų darbininkė-virėja, guolis vietoje, nuosavas kambarys; paliūdijimai; patyrusi, $150 į mėnesį. Šaukite pirmadienį. SC. 4-6477.

Darbai daugeliui namų ruošos darbininkėms, — guolis vietoje ar kitur. Darbų yra. Crest Placement Service, 80 Warren St., N. Y. Rm. 512.
(163-165)

MALE and FEMALE

OPERATORIAI — PATYRĘ
Unijinė Dirbtuvė.
DAVSAM MFG. CO.
136-76 Roosevelt Ave.,
FLUSHING, L. I.
FL. 8-1785.

REAL ESTATE

Parsiduoda dviejų šeimų mūrinis namas, su daugeliu vietos. 8 dideli kambariai viršuje ir 7 dideli kambariai apačioje. Užbaigtas sklepas. Garadžius dviem karam. Saukite: Dayton 3-2632.

Walsh berniuko kūnas atrastas upėje atokiai nuo tos vietos, kur jis įkrito atviron rynos olon dviemis dienomis anksčiau.

PARDAVIMAI

Valgykla pardavimui arba išnuomojimui. Biznis geras, prie pat didelio vieškelio. Didelis priešakis. Yra ir gyvenimui kambariai. Priežastis pardavimui — savininkas vienas. Kreipkitės: White House Diner, Highway 28 N. J. ir U. S. 22. White House, N. J. Tel. White House 9154.
(163-167)

Parsiduoda dviejų šeimynų namas. Trys vanai, trys sinkos, parquet grindys. Rendų įėjimas $80. Visi vėliausi įtaisymai, šiluma. Nuosavas apartmentas veltui. Skambinkite vakarais po 5-tos valandos. GLenmore 3-0426.
(160-164)

IŠNUOMOJIMAI
Išnuomuojamas kambarys su rakandais. Visi įtaisymai. $6.00 į savaitę. Kreipkitės: 84-48 — 89th St., Woodhaven, N. Y.
(162-163)

Šiuolaikiniausia Filma per Metus! ANTRA DIDI SAVAITĖ!

"Judis, kuris kovoja prieš diskriminaciją, su kuria susiduria sveturgimių grupė, taip pat ir negrai... Mes pagarbiai patariame 'No Way Out' ateiviškos spaudos skaitytojams."
—W. Borzecki, Nowy Swiat v.-pirmininkas- Kitakalb. vedėjas-redaktorius, Spaudos-Filmų Kritikų Ratelio.

"NO WAY OUT"

RICHARD WIDMARK
LINDA DARNELL
STEPHEN McNALLY

RIVOLI Broadway ir 49th St.

TREČIA DIDI SAVAITĖ!
YPATINGIAUSIAS JUDAMASIS PAVEIKSLAS!
Kas atsitiko jaunam rašytojui, kuris visuomet norėjo gauti privačią Hollywood plaukyklą — ir gavo ją!

"SUNSET BOULEVARD"

žvaigždžiuoja
WILLIAM HOLDEN
GLORIA SWANSON
ERIC VON STROHEIM
ir puikūs
VAIDINIMAI SCENOJE!

RADIO CITY MUSIC HALL
ROCKEFELLER CENTER

Dr. A. Petrika
DANTŲ GYDYTOJAS
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
Valandos:
9—12 ryte; 1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta

EDDIE'S
BAR & GRILL
Edw. Pavilonis, sav.
Viskas nauja, viskas gražu tikką atidarytoje Edw. Pavilonio vietoje.
459 GRAND STREET
Brooklyn, N. Y.
Visokie gėrimai, šviežūs valgiai, gražiai priima svečius.
Atskiras kambarys grupėm.
TELEVISION Telefonas EV. 4-8698

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
Gerai Patyrę Barberiai

GERIAUSIS
INSURANCE
IR
REAL ESTATE
Patarnavimas pas
ORMAN & MICHELSON
111-15 JAMAICA AVE.
Richmond Hill 18, N. Y.
Telefonai:
VIrginia 9-0842 ir
VIrginia 7-4111

EGZAMINUOJAM AKIS
RASOME RECEPTUS
DAROME IR PRITAIKOME AKINIUS

Drs. Stenger & Stenger
Optometristai
394-398 BROADWAY
BROOKLYN, N. Y.
Tel. ST. 2-8342

PEIST LANE DRUGS, Inc.
405 So. 4th Street
Cor. Hewes St.
Brooklyn, N. Y.
Visoki vaistai, kosmetikai, kūdikiam reikmenys, įvairūs daiktėliai, ligonių kambariui reikmenys — už griežtai žemas kainas.
Receptų Specialistai:
MAX PEIST, Ph. G.,
EDWIN LANE, PH. G.
Tel. EV. 7-6283

REPUBLIC BAR & GRILL
Savininkas
IGNAS SUTKUS
Patogi vieta pasišnekučiuoti, užkąsti ir pagaliau burnelę išmesti, sulig savo skonio pasirinkto
LIKERIO, VYNO ar ALAUS
Pas Igną Sutkų visada rasi sau pažįstamų
492 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Kampas Union Ave. ir Hooper Street.
TELEVISION Telefonas EVergreen 4-8969

Petras Kapiskas
PALAIKO
Bar & Grill
DEGTINĖS, VYNAI
IR ALUS
32 TEN EYCK STREET
Brooklyn, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-8174

JOSEPH BALTAITIS
BAR & GRILL
518 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Geri Valgiai laukia jūsų visada
DEGTINĖS, VYNAI IR ALUS
Atskiras Kambarys Grupėms ir Šeimoms
Telefonas EVergreen 4-9407
TELEVISION
SHUFFLE BOARD

TELEPHONE STAGG 2-5043

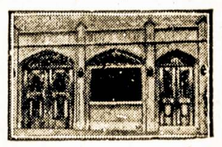

RES. TEL. HY. 7-3681

MATTHEW P. BALLAS
BIELIAUSKAS, LAISNIUOTAS GRABORIUS
FUNERAL HOME
ALBERT J. BALTON-BALTRŪNAS, Manager
(Laisniuotas Balsamuotojas)
Liūdėsio valandoje kreipkitės pas mus
Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą
Puikiai Įrengtos Dvi Koplyčios, Duodamos Mylimiems Pašarvoti Dovanai
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.